

НИКОЛАЙ НОСОВ

ВЕСЕЛОТО СЕМЕЙСТВО

Превод от руски: Мария Стефанова, 1950

chitanka.info

ВАЖНО РЕШЕНИЕ

Това се случи, когато експлодира парната машина, която ние с Миша бяхме направили от консервна кутия. Миша беше сгрял водата прекалено силно, кутията се пукна и горещата пара му изгори ръката. Добре, че Мишовата майка веднага му намаза ръката с нафталинов мехлем. Това е много добро средство. Който не вярва, нека сам опита. Само че трябва да се мажеш веднага щом се изгориш, докато не се е обелила кожата.

Мишовата майка ни забрани да се занимаваме с пробитата машина и я хвърли в кофата за смет. Известно време трябваше да се влачим без работа. Скучаехме до смърт.

Доиде пролетта. Снегът се топеше навсякъде. По улиците шуртяха ручей. Пролетното слънце вече светеше в прозорците. Но нищо не ни радваше. Такива ни са характерите на нас с Миша, непременно трябва да се занимаваме с нещо. Когато няма какво да правим, започваме да скучаем и скучаем, докато си намерим някаква работа.

Веднъж отидох у Мишови, а той седи на масата, забил нос в някаква книга, обхванал главата си с две ръце, и освен тази книга нищо не вижда наоколо. Дори не забелязва, че съм дошъл. Нарочно хлопнах по-силно вратата, за да ми обърне внимание.

— А, ти ли си, Николадзе! — се зарадва Миша.

Той никога не ме нарича по име. Вместо да ми казва просто Коля, нарича ме ту Никола, ту Микола, ту Микула Селянинович, ту Миклухо Маклай, а по едно време даже взе да ме нарича по гръцки — Николаки. С една дума всеки ден — ново име. Но аз не се обиждам. Нека ме нарича, както му харесва.

— Да, аз съм — казвам. — Каква е тази книжка? Какво си се впил като кърлеж в нея?

— Много интересна книга — казва Миша. — Тази сутрин я купих от вестникарската будка.

Гледам: на корицата — петел и кокошка, и написано: „Птицевъдство“, а на всяка страница някакви курници и чертежи.

— Какво пък интересно има тук? — казвам. Някаква си научна книжка.

— Та затова е хубава, защото е научна. Това не са някакви си приказки. Тук всичко е истина. Това е полезна книга.

Миша е такъв човек: той непременно иска да има полза от всичко. Когато има излишни пари, отива в книжарницата и си купува някоя полезна книжка. Веднъж беше си купил книжка, която се казва „Обратните тригонометрични функции и полиноми на Чебишев“. Разбира се, той не проумяваше нито думичка от тази книга и реши да я прочете по-късно, когато поумнее повече. Оттогава книгата седи у тях на полицата — чака той да стане по-умен.

Миша отбеляза страницата, която четеше, и затвори книжката.

— Тук, брат, има за всичко — каза той: — как да се развъждат кокошки, юрдечки, гъски, пуйки.

— Пуйки ли се каниш да развъждаш? — попитах аз.

— Съвсем не! Просто ми е интересно да прочета такова нещо. Оказва се, че може да се направи машина инкубатор — и пилетата сами ще се мътят без кокошка.

— Кой не знае това — казвам. — Миналата година бяхме с мама в колхоза и видях инкубатор. Там пилетата се люпят всеки ден по петстотин или по хиляда парчета. Едва успяваха да ги извадят от инкубатора.

— Какво говориш! — учуди се Миша. — А пък аз досега не знаех. Мислех, че само кокошката мъти пилета. Когато бяхме на село, видях как квачката мъти пилета.

— Аз също съм виждал квачка — казвам. — Но с инкубатор е много по-добре. Под квачката ще сложиш десетина яйца и това е всичко, а в инкубатора могат да се поставят наведнъж хиляда.

— Зная — казва Миша. — Тук е написано за това. — И после, докато кокошката лежи върху яйцата и отглежда пилетата, тя не снася яйца, но ако пилетата се мътят в инкубатор, кокошката през цялото време снася и се получават много повече яйца.

Почнахме да пресмятаме колко излишни яйца биха се получили, ако всички кокошки, вместо да мътят пилета, снасят яйца. Оказа се, че кокошката мъти пилетата двадесет и един ден, после отглежда малките пилета, така че минават три месеца, докато започне отново да снася.

— Три месеца — това са деветдесет дни — каза Миша. — Ако кокошката не мъти пилета, тя би могла да снесе за една година деветдесет яйца повече. В едно малко стопанство, което има всичко на всичко десет кокошки, за една година биха се получили деветстотин яйца повече. А ако вземем такова стопанство, каквото е колхозът или совхозът, където в птицефермата има хиляда кокошки, там биха се получили деветдесет хиляди яйца повече. Помисли си само — деветдесет хиляди!

Дълго разсъждавахме върху това каква полза има от инкубатора. След това Миша каза:

— Какво ще речеш, ако ние сами се направим малък инкубатор и в него от яйца излюпим пилета?

— Как да го направим — казвам. — Все пак трябва да знаем как да го направим.

— Не е мъчно — каза Миша. — Тук, в книжката всичко е написано. Главното е яйцата да се топят точно двадесет и един ден редовно. И тогава от тях ще се излюпят пилета.

Изведнъж поисках да си имаме малки пиленца, защото много обичам всички птици и животни. Даже по-рано се бяхме записали с

Миша в кръжока по естествена история и работехме в живия кът, но после Миша измисли да направим тази парна машина и ние престанахме да ходим в кръжока. Витя Смирнов, който беше отговорник, каза, че ще ни зачеркне от списъка, ако не работим, но ние казахме, че ще работим, и той не ни зачеркна.

Миша се залови да разказва колко хубаво ще е да ни се излюпят малки пиленца.

— Те ще бъдат такива хубавички! — говореше той. — Можем да им оградим място в кухнята. Те ще живеят там, а ние ще ги храним и ще се грижим за тях.

— А нали трябва три седмици да се разправяме, докато се измътят! — казвам.

— Какво ще се разправяме? Ще направим инкубатора и те ще се измътят.

Замислих се. Миша ме поглеждаше с безпокойство. Виждах, че много му се иска да се заловим по-скоро за работа.

— Е, добре! — казвам. — Все едно, няма какво да се прави, да опитаме.

— Така си и знаех, че ще се съгласиш! — зарадва се Миша. — Аз и сам бих се заел с тази работа, но без тебе ще ми бъде скучно.

НЕОЧАКВАНА ПРЕЧКА

— Хайде да не правим инкубатор, а да сложим яйцата в тенджера и да ги поставим на печката — предложих аз.

— Какво, какво! — размаха ръцете си Миша. — Печката ще изстине и тогава всичко ще пропадне. През всичкото време трябва да има в инкубатора постоянна температура — тридесет и девет градуса.

— Защо тридесет и девет?

— Защото такава температура има кокошката, когато лежи върху яйцата.

— Нима кокошката има температура — казвам. — Температура има човек, когато е болен.

— Много разбираш ти! Температура има всеки човек — и болният, и здравият, само че у болния тя се повишава.

Миша отвори книгата и започна да показва чертежите.

— Ето виж как е устроен истинският инкубатор. Тука има казанче с вода. От казанчето е прокарана тръба към сандъка с яйцата. Отдолу казанчето се нагрива. Сгрятата вода преминава през тръбата и затопля сандъка с яйцата. Ето тука има термометър, по който се следи температурата.

— Чакай — казвам, — откъде ще вземем казанче?

— Че защо ни е казанче? Вместо казанче ще вземем консервена кутия. На нас ни трябва малък инкубатор.

— А с какво ще нагриваме? — питам аз.

— Можем да нагриваме с газена лампа. В килера има стара газена лампа.

Отидохме в килера и взехме да се ровим в куп вехтории, които лежах в ъгъла. Там имаше стари обувки, галоши, счупен чадър, доста сносна медна тръба, множество бутилки стари консервени кутии. Преровихме целия куп, но лампата я нямаше там. После видях, че тя стои горе на полицата. Миша се покачи и я взе. Цялата лампа беше покрита с прах, но стъклото беше здраво, а вътре си имаше даже фитил. Зарадвахме се, взехме лампата и медната тръба, избрахме хубава, голяма консервена кутия и помъкнахме всичко това в кухнята.

Най-напред Миша почисти лампата, наля газ и се опита да я запали. Лампата гореше добре. Фитилът можеше да се движи и да се прави пламъчето ту по-голямо, ту по-малко. Изгасихме лампата и взехме да правим инкубатор. Първо сковахме от шперплат голяма кутия, в която да се сместят петнайсетина яйца. Отвътре облепихме кутията с памук, а върху памука наложихме филц, за да може яйцата да са на по-топло. Отгоре на кутията направихме капак с дупка. В дупката пъкнахме термометър, за да следим температурата. След това пристъпихме към устройството на загревателния апарат. Взехме консервената кутия, провъртяхме в нея кръгли отвори — един отгоре, друг отдолу. Към горния отвор споихме медната тръба. После направихме отстрани на инкубатора дупка, в която провъряхме тръбата и я извихме така, че тя да минава вътре в кутията както при парно отопление.

Края на тръбата отново извадихме извън и го споихме към долния отвор на консервената кутия.

Сега трябваше да нагласим консервената кутия така, че лампата да я нагрива отдолу. Миша занесе в кухнята дъсчения сандък. Изправихме го, прорязахме на горната стена на сандъка кръгла дупка и натъкмихме инкубатора така, че консервената кутия да бъде точно над дупката. Лампата поставихме долу в сандъка, за да може да се нагрива кутията.

Най-после всичко беше направено. Наляхме в кутията вода и запалихме лампата. Водата в кутията започна да се сгрива. Тя минаваше по тръбата и затопляше инкубатора. Живакът в термометъра почна да се качва и постепенно дойде до тридесет и девет градуса.

Сигурно щеше да се покачи, но в това време дойде Мишовата майка и попита:

— Защо мирише на газ? Какво правите тук?

— Инкубатор — казва Миша.

— Какъв инкубатор?

— Не разбираш ли, за мътене на пилета.

— Какви пилета пък сега?

— А че какви... Обикновени. Ето тук, разбираш ли, ще се сложат яйцата, а тук, нали разбираш, гори лампа...

— А защо ви е лампа?

— Че как без лампа? Без лампа нищо няма да излезе.

— Недей, моля ти се, остави това! Ще се катурне лампата и газта ще пламне.

— Няма да пламне. Ние ще внимаваме.

— Не, не! Каква е тая игра с огън! Малко ли ти беше, че се изгори с вряла вода, ами искаш и пожар да направиш?

Както и да молеше Миша майка си, тя не ни позволи да палим газената лампа.

— На ти сега пилета! — каза Миша с яд.

ИЗХОДЪТ Е НАМЕРЕН

Тази нощ дълго не можах да заспя.

Цял час лежах в леглото и мислех за инкубатора. Отначало исках да помоля мама да ни разреши да палим газената лампа, но после разбрах, че и моята майка не ще ни позволи да си играем с огън, тъй като тя много се бои от пожар и винаги крие от мене кибрита. При това Мишовата майка ни взе газената лампа и за нищо на света не би ни я върнала. Всички отдавна вече спяха, а аз мислех за това и никак не можех да заспя.

Изведнъж в главата ми дойде много хубава мисъл: „Дали не би могло да се сгрива водата с електрическа крушка?“

Тихичко станах, запалих нощната лампа и си сложих на нея пръста, за да проверя колко ще се нагрее. Лампата бързо се сгорещи до толкова, че беше невъзможно повече да държа пръста си. Тогава откачих от стената термометъра и го приближих до нея. Живакът бързо се вдигна и се спря до горния край, така че на термометъра не стигнаха даже деленията. Значи доста се нагрях.

Успокоих се и закачих термометъра на мястото му. След известно време открихме, че този термометър лъже и показва неточно температурата. Когато в стаята беше хладно, той кой знае защо показваше четиридесет градуса горещина, а когато ставаше по-топло, живакът се покатерваше на самия връх и оставаше там, докато го стръсквахме. По-малко от тридесет градуса горещина той никога не показваше, така че, ако не лъжеше, ние през зимата бихме могли да не палим печка. Дали не беше за това, че аз бях поставил термометъра до лампата? Не зная.

На другия ден разказах на Миша за моето откритие. Когато се върнахме от училище, поисках от мама старата нощна лампа, която стоеше в шкафа, и ние се опитахме да сгреем вода на електричество. Поставихме нощната лампа вместо газената в сандъка, за да бъде лампата по-близо до кутията с вода и по-добре да я нагрива. Миша

подложи под нея няколко книги. Включих тока и започнахме да следим термометъра.

Отначало живакът в термометъра дълго стоеше на едно място и ние започнахме да се страхуваме, че нищо няма да излезе. После лампата постепенно сгря водата и живакът започна бавно да се изкачва нагоре.

След половин час той се вдигна до тридесет и девет градуса.

От радост Миша запляска с ръце и се развика:

— Ура! Ето ти истинска кокоша температура! Оказва се, че електричеството съвсем не е по-лошо от газта!

— Разбира се — казвам, — не е по-лошо. Даже електричеството е по-добро, защото от газта може да избухне пожар, а от електричеството нищо няма да стане.

Тук забелязахме, че живакът в термометъра се е плъзнал по-горе и се е вдигнал на четиридесет градуса.

— Стой! — извика Миша. — Стой! Гледай къде пълзи!

— Трябва някак да го спрем — казвам.

— А как да го спрем? Ако беше газ, щяхме да снишим фитила.

— Какъв ти фитил, когато това е електричество!

— Нищо не става от твоето електричество! — разсърди се Миша.

— Защо пък моето електричество? — обидих се аз. — Толкова е мое, колкото и твое.

— Че нали ти измисли да нагряваме с електричество. Гледай, вече стигна четиридесет и два градуса! Ако върви така, всички яйца ще се сварят и никакви пилета няма да се излюпят. Тук всичко трябва да бъде точно!

— Почакай — казвам. — Мисля, че ще е добре да свалим лампата по-ниско. Тогава тя по-слабо ще сгрява водата и температурата ще се понижи.

Измъкнахме изпод лампата най-дебелата книга и взехме да гледаме какво ще стане. Живакът бавно се плъзна надолу и падна до тридесет и девет градуса. Ние въздъгнахме облекчено и Миша каза:

— Е, сега всичко е наред. Може да започнем мътенето на пилетата. Ей сегичка ще поискам от мама пари, а ти бягай в къщи и също искай пари. Ще се сдружим и ще купим десетина яйца.

Изтичах до дома и поисках от мама пари за яйца. Мама никак не можеше да разбере защо ми са дотрябвали яйца. Едва ѝ обясних, че сме направили инкубатор и искаме да си излюпим малки пиленца.

— Нищо няма да излезе — каза мама. — Шега работа ли е да се въдят пилета без квачка! Напразно само ще си загубите времето.

Но аз не се отделях от мама и все я молех.

— Е добре — съгласи се мама. — А откъде ще купите яйца?

— Как откъде? От бакалницата — казвам.

— Яйцата от бакалницата не стават за тази работа — казва мама. — За пилета трябва съвсем пресни яйца, които кокошката скоро е снесла, а от такива яйца, които дълго са седели, не ще се излюпят пилета.

Върнах се при Миша и му разказах за това.

— Ах, че съм зяпльо! — каза Миша. — Знаеш ли, и в книжката го пише. Съвсем бях забравил!

Решихме да заминем на другия ден на село при леля Наташа, у която миналото лято бяхме на летуване. Леля Наташа си има нейни кокошки и ние бяхме уверени, че ще вземем от нея съвсем пресни яйца.

НА ДРУГИЯ ДЕН

Ето какви смешни работи се случват в живота! Докато вчера не мислехме никъде да пътуваме, на другия ден вече седяхме във влака и се носехме към село при леля Наташа. Искаше ни се по-скоро да вземем яйца и да започнем мътенето на пилетата. Влакът сякаш нарочно се влачеше като костенурка и пътят ни се стори ужасно дълъг. Така е винаги: когато бързаш, всичко като че ли напук става бавно. Ние с Миша нервничехме и се страхувахме, че леля Наташа ще отиде някъде и не ще я заварим в къщи.

Но всичко излезе благополучно. Леля Наташа се оказа в къщи.

Тя много ни се зарадва и даже помисли, че вече сме пристигнали на летуване у тях.

— Та още не е започнала ваканцията ни — каза Миша.

— Дойдохме просто по работа — казвам, — за яйца.

— За какви яйца?

— За обикновени, за кокоши. Трябват ни пресни кокоши яйца.

— И таз добра! Нима в града няма откъде да се купят яйца?

— Разбира се, че няма — казва Миша. — В бакалницата има яйца, но те не са пресни.

— Как тъй не са пресни? Не може да продават в бакалницата стари яйца!

— Защо пък да не може? — казва Миша. — Откъде докарват яйцата в бакалницата? От колхоза. Щом кокошката снесе яйцето, разбира се, веднага не го откарват в бакалницата, нали?

— Вярно.

— Та там е работата — се зарадва Миша. — В колхоза събират яйцата, за да съберат наведнъж много: може би цяла седмица, а дори и две ги събират и чак тогава ги карат в бакалницата.

— Какво от това? — казва леля Наташа. — Яйцата не могат да се развалят за две седмици.

— Как не могат? В нашата книжка черно на бяло е написано, че ако яйцата престоят повече от десет дни, то от тях няма да се излюпят

пилета.

— Пилета — това е друго нещо — каза леля Наташа. — За пилета са нужни съвсем пресни яйца, а за ядене стават яйца, които са седели и месец, и два. Да не сте намислили да въдите пилета?

— Защо да не сме намислили? Тъкмо това сме намислили. Затова сме и дошли — казвам.

— Как ще ги въдите? — пита леля Наташа. — Затова нали трябва квачка.

— Ние без квачка. Направихме инкубатор.

— Инкубатор ли сте направили? Какво е това чудо? За какво ви е притрябвал инкубатор?

— Че за мътене на пилета.

— А за какво ви са пилета?

— Просто така — казва Миша. — Без пилета е някак скучно... Вие нали имате всичко: кокошки, гъски, крави, свине, а ние нищо си нямаме.

— Защото ние живеем тук, на село. А в града кой ли ще вземе да държи крави?

— Крави, разбира се, никой няма да държи, но някоя и друга дребна животинка навярно може.

— В града и с дребна животинка ще се измъчиш! — засмя се леля Наташа.

— Защо ще се измъчиш? — каза Миша. — У нас в къщи живее един човек, който отглежда птици. Той държи в клетка разни птици: кадънки, канарчета, щиглеци и даже скорци.

— Та той държи птиците в клетки. Нима и вие ще държите пилетата в клетки?

— Не, пилетата могат да стоят в кухнята. Ще им потърсим някое хубаво местенце. Само ни дайте най-хубави яйца, съвсем пресни, защото от лоши яйца не могат да се излюпят пилета.

— Ще ви дам, ще ви дам — каза леля Наташа. — Вече зная какви яйца ви трябва: такива, каквито се слагат под квачка. Моите кокошки снесоха преди малко, така че яйцата ще бъдат съвсем пресни.

Леля Наташа отиде в кухнята и взе петнадесетина яйца. Всички те бяха избрани: чистички, белички, без нито едно петънце. От пръв поглед се вижда, че са съвсем пресни. Тя сложи яйцата в кошничката,

която бяхме донесли със себе си, а отгоре ги покри с топла вълнена кърпа, за да не изстинат по пътя.

— Желая ви успех! — каза леля Наташа.

На двора взе да се мръква и ние с Миша побързахме обратно към гарата.

В къщи се върнахме в дванадесет часа през нощта Мама ми се кара, че съм се забавил така много. Миша също си изпати от майка си. Но всичко това беше нищо! Най-неприятното беше, че не можехме този ден да започнем мътенето на яйцата. Трябваше да отложим тази работа за утре.

НАЧАЛОТО

На другия ден, като се върнахме от училище, занесохме кошницата в кухнята и сложихме яйцата в инкубатора. Мястото се оказа достатъчно, дори остана малко.

Покрихме инкубатора с капака, поставихме термометъра в отвора и вече искахме да запалим лампата, но изведнъж Миша каза:

— Трябва да помислим дали всичко сме направили добре. Може би първо ще трябва да се затопли инкубаторът, а след това да се сложат яйцата в него.

— Това вече не зная — отвърнах аз.

— Трябва да се прочете. Навярно в книжката е написано.

Миша взе книгата и започна да чете. Чете, чете, после каза:

— Знаеш ли, едва не сме ги задушили!

— Кого?

— Яйцата. Оказа се, че те са живи.

— Ти пък! Живи яйца! — учудих се аз.

— Вярно, вярно! Ето чети какво пише тук: „Яйцата са живи същества. Само че животът в тях не се забелязва. Той като че ли дреме в яйцето. Но ако започнем да топлим яйцата, животът се пробужда и вътре в яйцето започва да се развива малкото птиче. Като всички живи същества, яйцата дишат...“ Разбра ли? Ние с тебе дишаме и яйцата дишат.

— Приказки! — казвам. — Ние с тебе дишаме с устата си, а яйцата с какво дишат? Къде им е устата?

— Ние с тебе дишаме не с устата си, а с белите си дробове — каза Миша. — Въздухът влиза в белите ни дробове през устата, а яйцата дишат направо през черупката си. Въздухът прониква през черупката и те дишат.

— Нека си дишат — казвам. — Нима ние не им даваме да дишат?

— А как могат да дишат в кутията? Нали при дишането се отделя въглероден двуокис? Ако ти влезеш в кутията и те затворим в нея, от

твоего дишане ще се образува много въглероден двуокис и ти ще се задушиш.

— Защо ще влизам в кутията? Притрябвало ми е да се задушавам! — казвам.

— Разбира се, ти няма да влезеш, но ние къде сме сложили яйцата? В кутията. Ето че в кутията те ще се задушат.

— Какво да правим?

— Трябва да направим вентилация — каза Миша. — В истинските инкубатори винаги се прави вентилация.

Внимателно извадихме всички яйца от кутията и ги сложихме в кошницата. След това Миша донесе свредел и проби на инкубатора няколко малки дупчици, за да може въглеродният двуокис да излиза навън.

Когато беше направено всичко, сложихме обратно яйцата в кутията и отново я покрихме с капака.

— Чакай — каза Миша. — Ние не разбрахме какво трябва да се направи първо — да се нагрее ли инкубаторът или да се сложат яйцата.

Той отново се зае да чете книжката. После каза:

— Пак сме направили дивотия. Тук пише, че въздухът в инкубатора трябва да бъде влажен, защото ако въздухът е сух, от яйцата ще се изпарява много течност и зародишите могат да погинат. В инкубатора винаги се слагат съдове с вода. Водата от съдовете се изпарява и въздухът става влажен.

Отново извадихме яйцата от инкубатора и решихме да поставим в него две чаши с вода. Но чашите се оказаха твърде високи и капакът не се наместваше. Започнахме да търсим някакъв друг съд, но нямаше нищо подходящо. Тогава Миша си спомни, че неговата малка сестричка Майка има дървени съдинки за игра и каза:

— Не можем ли да вземем чашки от съдовете на Майка?

— Вярно! — казвам. — Донеси ги!

Миша намери Майкините съдове и взе от тях четири дървени чашки. Те се оказаха напълно подходящи. Наляхме в тях вода и ги поставихме в инкубатора — във всеки ъгъл по една чашка — и започнахме да нареждаме яйцата. Събраха се само дванадесет яйца, а три яйца никак не можеха да се сместят.

— Е добре — каза Миша. — Стигат ни дванадесет пилета. Защо ни са повече. Колко храна ще трябва за тях!

Но ето че дойде Майка, видя чашките си в инкубатора и нададе вик.

— Слушай — казвам й, — ние не ги вземаме завинаги. След двадесет и един ден ще ти ги върнем обратно, а за това, ако искаш, ще ти подарим три яйца.

— Защо ми са яйца! — Те са празни!

— Не, не са празни. Имат и жълтък, и белтък — всичко както си му е редът.

— Да бяха с пиленца!

— Когато се излюпят, ще ти подарим едно пиленце.

— Да не ме излъжете?

— Не, няма да те излъжем.

Майка се съгласи и ние я отпратихме.

— Сега си иди — казваме й, — имаме работа. Тук и без тебе не знаем откъде да започнем — дали да сложим яйцата в инкубатора и след това да нагриваме или първо да нагреем, а после да ги сложим.

Миша отново седна с книжката и прочете, че може да се направи и така, и иначе.

— Тогава включи електричеството и да пристъпим към работа — казвам.

— Дори е някак страшно да се пристъпи — каза Миша. — По-добре ти включи: аз съм човек без късмет.

— Защо да си без късмет?

— Не ми върви в живота. За каквато и работа да се заловя, непременно завършва с неуспех.

— И аз винаги имам неуспехи — казвам.

Започнахме да си припомним разни случки в живота си и се оказа, че и на двамата много-много не ни върви.

— Не бива ние да започваме такава работа — каза Миша. — Все едно, нищо няма да излезе.

— Да повикаме ли Майка? — предложих.

Миша повика Майка.

— Слушай, Майка — казвам, — ти късметлилка ли си?

— Късметлилка съм.

— Имала ли си някакви неуспехи в живота?

— Не съм имала.

— Ето, това е хубаво! Виждаш ли в сандъка лампата, която стои върху книжките?

— Виждам.

— Хайде тогава приближи се и завърти ключа.

Майка се приближи до инкубатора и запали лампата.

— А сега какво? — пита.

— А сега — каза Миша — махни се оттука и не ни пречи.

Майка се обиди и си отиде. Ние веднага покрихме инкубатора с капака и започнахме да наблюдаваме термометъра. Отначало живакът седеше на осемнадесет градуса, после бавно започна да се движи нагоре, стигна двадесет градуса, плъзна се малко по-бързо, стигна двадесет и пет градуса, после тридесет, после започна да се движи още по-бавно. За половин час се вдигна до тридесет и шест градуса и замръзна на едно място. Сложих под лампата още една книжка и живакът отново започна да се вдига. Изкачи се до тридесет и девет градуса, но не се спря на едно място, а се плъзна по-нагоре.

— Стоп! — каза Миша. — Гледай — четиридесет градуса! Твърде дебела книга си подложил.

Веднага извадих тази книга и подложих друга, по-тънка. Живакът в термометъра постоя на едно място и започна да се спуска. Спусна се до тридесет и девет градуса и тръгна надолу.

— А тази книга е твърде тънка — каза Миша. — Сега ще донеса една тетрадка.

Бързо донесе една тетрадка и я пъкна под лампата. Живакът започна отново да се вдига, дойде до тридесет и девет градуса и спря. Гледахме термометъра, без да откъсваме очи. Живакът спокойно стоеше на едно място.

— Ето — прошепна Миша — сега тази температура трябва да се задържи двадесет и един дена. Ще я задържим ли?

— Ще я задържим — казвам.

— Внимавай, ако не я задържим, всичко ще пропадне.

— Защо да не я задържим? Ще я задържим! Ние седяхме при инкубатора до вечерта. Даже уроците си учихме в кухнята. През всичкото време термометърът показваше точно тридесет и девет градуса.

— Добре върви работата! — радваше се Миша. — Ако всичко бъде благополучно, след двадесет и един дена ще си имаме пилета.

Цели дванадесет броя. Ще бъдат едно весело семейство.

ТЕМПЕРАТУРАТА ПАДА

Не зная как е с другите деца, но аз обичам в неделя повече да си поспя. Няма училище, няма защо да се бърза. Веднъж в седмицата може да се потъркаляш в леглото. Мисля, че нищо лошо няма в това. Макар че на другия ден беше неделя, събудих се рано. Слънчицето още не беше изгряло, но на двора вече беше светло. Реших да полежа още малко, но изведнъж си спомних за инкубатора. Като ужилен скочих от леглото. Бързо се облякох, изтичах у Мишови и позвъних на вратата. Миша веднага отвори вратата и ми зашепна:

— Тс-с-с! Всички ще разбудиш! Не се е съмнало, а си се раззвънял като побъркан!

Той още не беше се облякъл: беше по фланелка и бос.

— Но нали ти вече си станал? — казвам.

— Станал! — промърмори Миша — Още не съм и лягал.

— Защо?

— Та всичко е заради него, заради инкубатора.

— Какво се е случило?

— Все пада.

— Как пада? Нали го направихме стабилно.

— Не инкубаторът пада, глупчо! Температурата, казвам, пада.

— А температурата защо пада?

— Питай я! Легнах да спя, всичко беше наред, само че дълго не можех да заспя. Все лежа и мисля за пилетата. После си мисля: „Чакай да отида и видя как работи този инкубатор.“ Отивам в кухнята, гледам... Олеле, майчице — трийсет и осем градуса и половина. Веднага подложих под лампата още една тетрадка. Почаках. Температурата се вдигна до тридесет и девет градуса. Е, мисля си, добре, че не съм заспал, а то щяха да погинат нашите пиленца. Реших да погледам какво ще стане по-нататък. Седя, значи, чакам. Чакам час, чакам два — температурата — нормална. Дотегна ми да седя без работа. Взех една книжка и започнах да чета. Зачел съм се и съм забравил термометъра. Изведнъж гледам — пак тридесет и осем

градуса и половина. Отново спаднала с половин градус! Веднага — още една тетрадка под лампата. Температурата отново се изравни. Слава богу, засега се държи, а какво ще стане по-нататък, не зная.

Казвам:

— Ти си легни сега да спиш, докато аз подежурия при инкубатора.

— Какво ти спане сега! — каза Миша. — На двора вече е съмнало.

Той тихичко се върна в стаята, донесе дрехите си и взе да се облича. Надяна панталоните си, ризата, завърза обувките си, после легна на кушетката и захърка. „Е — мисля си, — нека поспи. Нали човек не може съвсем да не спи.“

Седнах при инкубатора и загледах термометъра. После ми стана скучно, взех книжката за птицевъдството и започнах да чета как да се наглежда инкубатора. В книжката се казваше, че ако яйцата лежат неподвижно в инкубатора, зародишите в тях могат да залепнат отвътре на черупката; от това излизат без опашки, криви, недоразвити пилета, или даже задушени, т.е. умрели. Ето защо, за да не залепнат зародишите отвътре върху черупката, яйцата в инкубатора трябва през всеки три часа да се обръщат на другата страна.

Веднага отворих инкубатора и започнах да обръщам яйцата на другата им страна. Точно тогава Миша се събуди. Като видя, че съм отворил инкубатора, извика:

— Какво правиш, а?

Неочаквано трепнах и едва не изтървах едно яйце.

— Нищо — казвам.

— Как „нищо“? Защо си отворил инкубатора? Казано ти е, че трябва да се чака двадесет и един дена. Да не би да мислиш, че на другия ден ще се излюпят пилетата?

— Нищо не мисля — казвам и искам да му обясня, че яйцата трябва да се обръщат през всеки три часа.

Но Миша не иска и да чуе и крещи с цяло гърло:

— Затваряй, на тебе ти говоря! Какво наказание! Една минутка не можеш да поспиш! Щом заспиш и гой веднага се пъха в инкубатора да гледа яйцата!

— Притрябвало ми е да ги гледам! — казвам.

Тогави Миша подскочи и затвори капака, но все пак аз успях да обърна всичките яйца. На вика ни дойдоха Мишовият баща и майка му.

— Какъв е този шум? — питат.

— Ето, този умник отворил инкубатора — каза Миша.

Сега започнах да обяснявам, че трябва да се обръщат яйцата, тъй като могат да се задушат.

— Как да се задушат? — вика Миша. — Защо не се задушават под квачката?

— Когато кокошката мъти пилета, тя винаги обръща яйцата — каза Мишовата майка.

— Откъде ще знае, че трябва да се обръщат яйцата? Кокошката е глупава — каза Миша.

— Не е толкова глупава — отговори майка му.

Миша се замисли.

— Самият аз съм виждал как квачката обръща яйцата! — каза той накрая. — Все си мислех защо ли ги обръща с носа си?

Мишовият татко се засмя.

— Ех, ти! — каза той. — Нима кокошката има нос?

— Е, човка. Каква разлика — човка или нос?

ТЕМПЕРАТУРАТА СЕ ПОВИШАВА

Към десет часа живакът в термометъра кой знае защо се вдигна с половин градус, така че този път трябваше да измъкнем една тетрадка и да снишим лампата.

— Що за история с тази температура? — учудваше се Миша. — През нощта падаше, а сега ето че се покачи.

До обед още един път трябваше да снишим лампата, тъй като температурата пак се повиши.

След обед Миша полегна на кушетката и отново заспа. Беше ми скучно да седя сам. Донесох си блока и взех да рисувам Миша, както спи на кушетката. Най-лесно е да се рисуват спящи хора, защото те лежат спокойно и не шават.

В това време при нас дойде Костя Девяткин. Той видя, че Миша спи и попита:

— Какво става с него, сънна болест ли го е хванала?

— Не — казвам, — просто така, спи си.

Костя взе медния тас и току го забумка над Мишовата глава. Миша скочи като попарен.

— А? Какво? Съмна ли се? — пита.

— Какво ти съмване? — се засмя Костя. — Скоро вече ще се мръкне. Ставай по-бързо да излезем да се поразходим. Погледни какво слънчице грее! Пролет! И врабците пеят.

— Ние не можем да се разхождаме сега. Имаме работа — каза Миша.

— Каква работа?

— Много важна работа, брат.

Миша се приближи до инкубатора, погледна термометъра и ми крясна:

— А ти защо седиш тука като коза на пазар? Не виждаш ли какво става?

Погледнах термометъра, отново тридесет и девет градуса и половина.

Миша веднага сниши лампата.

— Ако не бях се събудил, ти навярно щеше да я оставиш до четиридесет градуса! — продължаваше да вика той.

— Какво съм виновен аз, че ти спиш през всичкото време — отвърнах аз.

— А аз виновен ли съм, че не съм спал през нощта?

— И аз — казвам — не съм виновен.

Костя видя инкубатора и попита:

— Какво е това, пак ли правите парна машина?

— Ти пък! Нима такава е парната машина?

— А какво е това?

— Познай.

— Хм! — каза Костя и се почеса по тила. — Навярно парна турбина.

— Не, не позна.

— Е, тогава някакъв реактивен двигател.

Ние с Миша се разсмяхме:

— Сто години да мислиш, няма да се сетиш.

— Какво ли пък ще да е?

— Инкубатор.

— Аха, инкубатор! Ето какво било! А какво прави този инкубатор?

— Как „какво“? — учуди се Миша. — Мъти пилета.

— А! Разбирам, разбирам! От какво ги мъти?

— „От какво!“ — изфуча презрително Миша. — Разбира се, от яйца. От какво друго?

— Аха, от яйца! Разбирам! Той ги мъти вместо кокошка. Това го зная, само мислех, че това не е инкубатор, а пуйкобатор или кокошобатор — забравих как се казва. Значи казва се инкубатор. А къде са яйцата?

— Ето тук са яйцата, в кутията.

— Покажи ги де.

— Ако на всеки ги показваме, навярно не ще излязат никакви пиленца! Почакай, когато вземем да обръщаме яйцата, тогава ще ги видиш.

— Кога ще ги обръщате?

Ние с Миша взехме да пресмятаме и се оказа, че трябва да обърнем яйцата в осем часа вечерта.

Костя остана да чака. Миша донесе шаха и ние започнахме да играем. Само че, да си кажем правичката, да играят трима на шах, това е най-лошото нещо, защото могат да играят само двама, а третият седи и подсказва ту на единия, ту на другия. От това не излиза нищо хубаво. Ако спечелиш, казват ти, че си спечелил, защото са ти помагали. Ако загубиш, надсмиват се и ти казват, че си загубил, въпреки че са ти подсказвали. Не, най-добре е двама души да играят на шах, когато никой не им пречи.

Най-после часът стана осем. Миша отвори инкубатора и започна да обръща яйцата. Костя ги прочете и каза:

— Единайсет яйца. Значи единадесет пилета ще бъдат.

— Как единадесет? — удиви се Миша. — Нали бяха дванадесет! Да не би някой да е отмъкнал едното яйце? Какво наказание! Още не си заспал и отмъкнали едно яйце! А ти къде си гледал? — отново се нахвърли той върху мене.

— Че аз — казвам — никъде не съм ходил. Трябва да се прочетат още веднъж: може би Костя просто греша.

Мишо се зае да брои яйцата и ги изкара тринадесет.

— Ето на! — забърбори той. — Сега даже се оказа едно излишно. Кой го е пъкнал тука?

Тогаваш аз преброих яйцата и излязоха точно дванадесет.

— Ех вие — казвам, — математици: дванадесет яйца не могат да пресметнат!

— Почакайте — каза Миша. — Съвсем ме объркахте! Аз не обърнах едно яйце, само че не помня кое.

Той се замисли. Ето че дотича Майка, забеляза най-голямото яйце в инкубатора и каза:

— Ето, когато излезе пиленце от това яйце, то ще бъде мое.

Ние с Миша се разсърдихме и я избутахме през вратата.

— Ако още веднъж дойдеш да ни пречиш, никакво пиле няма да получиш!

Майка се разхленчи:

— Там са моите чашчици! И аз имам право да гледам!

— Ще ти покажа аз на тебе какво право имаш! — каза Миша и затвори вратата.

— Какво да правим сега? — казвам. — Може би ще трябва отново да се обърнат всичките яйца.

— Не, по-добре не трябва, иначе ще ги обърнем пак на онази страна, на която вече са лежали. Нека по-добре едно да остане необърнато. Следния път трябва да бъдем по-внимателни.

— А вие поставете на яйцата белези и ще се вижда кое е обърнато, кое не — предложи Костя.

— А какви белези да сложим? — попита Миша.

— Постави просто кръстчета.

— Не, по-добре да напиша номера.

Миша взе молив и написа номера на всички яйца, от първи до дванадесети.

— Сега, когато ги обърнем, всички номера ще бъдат отдолу, а следния път номерата ще бъдат отгоре. Така няма да стават грешки — каза Миша и затвори инкубатора.

Костя се нареди да си върви, Миша му каза:

— Само не казвай на никого в училище, че имаме инкубатор.

— Защо?

— Децата ще се смеят.

— Какво смешно има тук? Инкубаторът е много полезно нещо. Защо да се смеят?

— Знаеш какви са децата: ще кажат, че ние като квачки мътим пилета. Ами ако изведнъж нищо не излезе? Тогава все ще се смеят.

— Защо да не излезе?

— Всичко може да се случи! Това не е лесна работа. Може да сме сбъркали нещо. Така че ти потрай.

— Добре — съгласи се Костя, — не се безпокойте, ще мълча като риба.

МАЙКА ДЕЖУРИ

— Е как, всичко наред ли е? — попитах Миша на следното утро.

— Наред е. Само че температурата пак се понижаваше дълга нощ.

— Ти пак значи цяла нощ не си спал.

— Не, спях. Сега аз се изхитрих. Сложих будилника под възглавницата и той ме събуждаше всеки час.

— Защо ли се е понижавала температурата? През деня тя се повишаваше — казвам.

— Зная — каза Миша. — Нощем е винаги по-хладно, инкубаторът се охлажда повече, а денем става по-топло, затова температурата през деня се повишава, а през нощта се понижава.

— Какво да правим? — питам. — Ето, отиваме на училище. Кой ще следи термометъра?

— Не може ли да помолим Майка?

Миша повика Майка и ние я помолихме да подежури при инкубатора, докато бъдем в училище.

— Вчера ме изпъдихте, а сега сами ме молите! — Няма да дежурия! — каза Майка.

— Слушай — казвам, — нали ще загинат пиленцата! И твоето пиленце ще загине. Ние те молим не за себе си, а за пилетата.

Тогава тя се съгласи. Аз се заех да ѝ обяснявам какво трябва да прави.

— Ето това е термометър — казах. — Живакът трябва да бъде точно на тридесет и девет градуса. Ето, виждаш ли двете цифри: три и девет. Ще запомниш ли?

— Ще запомня.

За да не забрави, взех червен молив и отбелязах черта на термометъра, където трябва да се намира живакът.

— Гледай да не сбъркаш — казвам. — Щом живакът се вдигне мъничко по-нагоре, веднага измъкни изпод лампата една тетрадка. Тогава лампата ще се сниши и живакът в термометъра също ще се сниши. Разбра ли?

— Разбрах.

След това я научих да обръща яйцата и ѝ поръчах щом удари единадесет часа, да отвори инкубатора и да обърне всичките яйца.

Майка разбра всичко. Накарах я да повтори за дачата. Тя повтори всичко правилно и ние с Миша тръгнахме на училище.

— Е, как работи инкубаторът? — ни попита Костя веднага щом влязохме в клас.

— По-тихо! — му зашепна Миша и се огледа наоколо.

— Че аз питам шепнешком.

— „Шепнешком, шепнешком“! — промърмори Миша. — Крещи, та целият клас да го чуе!

— Е, мълча, мълча... А може би ще трябва да разкажа на момчетата, а?

— Ще те разкажа аз тебе! Тогава да не си стъпил у нас. Ние ти казваме като на приятел, а ти...

— Е, млъквам, млъквам. Знаеш ли какво съм намислил? В час по природознание ще кажа на Мария Петровна, че сте направили инкубатор. Мария Петровна ще ви похвали.

— Само се опитай! Нали веднага ще чуят всички деца.

— Тогава млъквам, млъквам. Като риба мълча.

Костя притисна ръка до устата си и се отдалечи. Виждаше се, че езикът го сърби и той иска да разкаже на някого за нашия инкубатор.

Започнаха часовете. Миша все се вълнуваше. Минутка не можеше да стои спокойно.

— Ами ако Майка там без нас изведнъж сбърка нещо?

— Какво може да сбърка?

— Ами може да изпусне температурата.

— Та нали добре ѝ обясних всичко.

— Ами ако изведнъж ѝ дотегне да седи в къщи и излезе да се разходи?

— Как ще излезе, нали обеща да седи?

— Ами ако изведнъж извади от инкубатора чашките си?

— Няма да ги извади.

— Ами ако лампата изведнъж изгори? Какво ще правим тогава?

В час по природознание Мария Петровна чу, че ние с Миша през всичкото време разговаряхме и ни постави на различни чинове. Миша

седеше мрачен като облак и ме поглеждаше от другия край на класа. Тъкмо тогава Костя сложи ръцете си на устата и силно прошепна:

— Слушай! Сега ще кажа на Мария Петровна за инкубатора.

Миша се размърда на мястото си и прошепна:

— Ще ти кажа аз тебе, изменник!

Но Костя вече вдигна ръката си.

— Какво искаш да кажеш? — попита Мария Петровна.

Миша заплаши Костя с юмрук.

— Мария Петровна, какво е това инкубатор? — зададе въпрос Костя.

Мария Петровна започна да разказва за инкубатора. Тя каза, че хората отдавна са се научили да въдят пилета без квачка, като нагриват яйцата до определена температура. Още в древния Египет и Китай преди две хиляди години хората са правили инкубатори и са въдели пилета. Учените, като правят разкопки, намират в земята помещения, в които древните египтяни правели своите инкубатори. Разбира се, тогава инкубаторите са били малки и малко пилета са се въдели в тях, но сега у нас има инкубатори, в които се слагат по няколко хиляди яйца.

— Аз познавам две момчета — каза Костя, — те сами са си направили инкубатор. Как мислите, ще им се излюпят ли пилета или не?

— В саморъчен инкубатор могат да се получат пилета, само че това е много трудна работа — каза Мария Петровна. — Във фабричните инкубатори има различни приспособления, които регулират температурата и влажността, а ако инкубаторът е саморъчен, трябва да се следи внимателно всичко. Ако момчетата са старателни и дисциплинирани, ще им се излюпят пилета, а ако са такива като нашите Миша и Коля, нищо не ще се получи.

— Защо да не се получи? — не се сдържа Миша.

— Защото вие сте недисциплинирани, даже в клас не можете да седите както трябва — каза Мария Петровна и продължи урока.

След часовете Витя Смирнов ни задържа и ни каза, че днес е нашият ред да дежурим в живия кът.

— Ех пък, ти! — замахна ръцете си Миша. — Какъв ти там жив кът! Нямаме време.

— Вие все нямате време! Записали сте се в кръжока, а не ходите. Сега е най-трескавото време. Пролет е! Трябва да се правят кафези за скорците.

— После ще правим кафези.

— Кога после? Птиците скоро ще прилетят.

— Няма да прилетят.

— Как така няма да прилетят? Птиците няма да чакат нас.

— Е, мъничко ще почакаат! — каза Миша.

И ние хукнахме към дома. В къщи всичко се оказа в ред. Лампата не беше изгоряла, температурата — нормална. Майка старателно седеше до инкубатора. Ние я похвалихме и я пуснахме да се поразходи.

ВСИЧКО ПРОПАДНА

Оттогава у нас потече истински трудов живот. Денем и нощем трябва да се следи температурата и всеки три часа да се обръщат яйцата. Водата в консервената кутия и в дървените чашчици бързо се изпаряваше, така че често трябваше да се налива прясна вода. Работата изглежда лесна, но през цялото време трябва да бъдеш нащрек. Само да се зазяпаш и веднага ще се случи нещо: или температурата ще се вдигне, или ще забравиш да обърнеш яйцата. Нито минутка не биваше да се забравя инкубаторът.

Особено трудно беше на Миша, понеже трябваше да внимава за инкубатора нощем. Поради това той не си отспиваше и по цели дни ходеше сънен, като есенна муха. След обед заспиваше на кушетката в кухнята и аз винаги го рисувах, докато спеше.

Така се изминаха пет дни и пет нощи. На шестия ден Миша не издържа и неочаквано заспа в час. За това си изпати от Надежда Викторовна и целият клас му се смя.

Разбира се, на Миша му беше обидно. Всеки обича да се присмива на някого, но никой не обича, когато се смеят на самия него.

Всичко щеше да бъде дреболия, но тъкмо тоя ден аз бях донесъл блока си, за да покажа на децата как рисувам. Децата видяха рисунките и се сетиха, че съм рисувал спящия Миша в най-различни пози: и легнал, и седнал, и едва ли не прав.

— Та ти направо си нашият шампион по спане! — каза Льошка Курочкин на Миша.

— Световен рекордър! — подхвана Сенка Бобров. — Спи като кон по двадесет и четири часа в денонощието!

Блокът тръгна от ръка на ръка. Всички го разглеждаха и умираха от смях.

— Защо си домъкнал този идиотски блок? — се нахвърли Миша върху мене.

— Откъде да зная, че децата ще се смеят! — казвам.

— Не си знаел! Нарочно си го нагласил, за да се забавлява целият клас с мене! Добър приятел! Не искам да те видя повече!

— Честна дума, не е нарочно! Ако знаех, че така ще излезе, нямаше да те рисувам — оправдавах се аз.

Но Миша ми се цупи цял ден. Вечерта ми каза:

— Хайде, вземи инкубатора и подежури през нощта. Тогава ще разбереш как се рисуват карикатури.

— Какво пък — казвам, — ти вече дежури пет нощи, сега аз ще дежурия пет нощи, ще дежурим по ред.

Пренесохме инкубатора у дома и оттогава започнаха моите мъки.

От вечерта поставих будилник под възглавницата и през нощта той започваше да дрънчи в ухото ми. Аз ставах като лунатик, отивах в кухнята, проверявах температурата, обръщах яйцата и се връщах обратно в леглото, често не можех да заспя веднага и дълго се въртях в леглото, а щом започвах да заспивам, будилникът отново дрънкаше и аз бях готов да го разбия на парчета, за да не ми пречи да спя.

Всяка сутрин се събуждах измъчен и насила ставах от леглото. Обличах се като насън и дори не разбирах какво правя: панталоните си нахлузвах на главата, блузата намъквах вместо панталоните.

Един път обърках obuщата си и бях обул лявата обувка на десния крак, а дясната — на левия, и в такъв вид се явих в клас. Децата забелязаха това и започнаха да ми се смеят. Трябваше да се преобувам по време на урока.

Но най-голямото нещастие се случи на десетата нощ. Или съм забравил да навия будилника, или не съм чул, когато е звънял. Вечерта легнах и се събудих сутринта, когато беше вече съвсем светло. Отначало даже не разбрах какво е станало, после си спомних, че нито веднъж не бях ставал през нощта и като попарен се спуснах към инкубатора. Термометърът показваше тридесет и седем градуса. Цели два градуса по-малко, отколкото е нужно! Веднага пъхнах две тетрадки под лампата и си помислих: „Защо правя това? Все едно, яйцата са изстинали и сега навярно всичко е вече пропаднало! Десет дни се трудихме без почивка, сигурно са се развили големи зародиши в яйцата, а сега ето че аз погубих всичко това!“

От яд ми се искаше да се набия и се ударих по темето с юмрук.

Живакът в термометъра бавно се вдигаше и постепенно дойде до тридесет и девет градуса. Печално гледах термометъра и разсъждавах:

„Ето, температурата е нормална, яйцата отвън са такива, каквито бяха и по-рано, а вътре в тях навярно вече няма живот и никога не ще се излюпят от тях пилета!“

После взех да мисля, че може би нищо опасно не се е случило. Може би зародишите още не са успели да погинат. Но как да се разбере това? Единственият начин да се разбере, е да продължаваме да нагриваме яйцата, и ако на двадесет и първия ден не излязат от тях пилета, значи са погинали. А може да не са погинали. Това ще разбере едва след единадесет дни.

„Ето ти тебе весело семейство — измъчвах се аз. — Вместо дванайсет пилета навярно няма да има нито едно!“

В това време дойде Миша. Той погледна термометъра и весело каза:

— Великолепно! Температурата е нормална. Работата върви чудесно! Сега е мой ред да дежурия нощем. Твоето дежурство вече свърши.

— Не, по-добре е сам да дежурия — казвам. — Защо да се мъчиш напразно?

— Защо напразно?

— Ами ако изведнъж не се излюпят пилета?

— Е, какво като не се излюпят... Не трябва само ти да се мъчиш: щом сме приятели, ще делим всичко.

Не знаех какво да кажа на Миша. Не ми стигна смелост да му призная и реших да мълча, въпреки че това, разбира се, е свинство.

КЛАСНО СЪБРАНИЕ

Костя идваше у дома всеки ден и после разказваше на децата как върви работата по мътенето на пилетата.

Само не казваше, че аз и Миша сме направили инкубатор. Той съчини, че са някакви други деца от друго училище.

Веднъж Витя Смирнов каза:

— Да беше ме запознал с тези деца.

— Защо?

— Просто е интересно да се видят какви са тези деца. Ето такива ни трябва в кръжока по природознание! Изведнъж ще тръгне работата ни. А то с такива деца като Миша и Коля нищо хубаво няма да излезе — не искат да дежурят. Трябваше да се садят дръвчета — не дойдоха. Не правят кафези...

— Онези също не са садили дръвчета — каза Костя и ни подмигна.

— Онези — това е друго нещо: те и без дръвчета, както се вижда, си имат грижи до гуша.

Витя не се и сецаше, че Костя разказваше за нас с Миша. А ние наистина имахме грижи до гуша. Заради този инкубатор съвсем изоставихме уроците си и получихме двойки по математика.

Александър Ефремович ме вдигна и понеже не можах да реша задачата, ми писа двойка. След това той вдигна Миша и му писа двойка с плюс. Разбира се, не си знаехме урока, но все пак беше ни тежко да получим лоши бележки.

— На тебе все пак не ти е толкова тежко — казваше Миша. — Ти имаш просто двойка, а аз — двойка с плюс.

— Според мене двойка с плюс все пак е по-добре, отколкото просто двойка — казвам.

— Нищо не разбираш! Е, кажи, ако прибавиш към двойката плюс, нима от това тя ще стане тройка?

— Не, остава си двойка.

— Защо пък се пише плюс?

— Не зная.

— А аз зная. Плюс се пише за това, да не си мислиш, че напразно са те обидили. Ето, даже едно плусче не ми се е досвидяло. За колкото си отговорил, за толкова са те оценили.

— Какво обидно има тук?

— Как „какво обидно“? Обидното е това, че те считат за глупав. На умния човек пишат просто двойка. Той и така разбира, че нищо не знае, а на глупавия трябва да се пише двойка с плус, за да не си въобразява, че са го обидили напразно. Тъкмо това е обидното, че те смятат за глупав. А още има и двойка с минус — говореше Миша. — Какъв смисъл има тук? Двойката означава, че ти нищо не знаеш. А нима може да се знае по-малко от нищо?

— Не може — съгласих се аз.

— Знаеш ли! — се зарадва Миша. — Двойка с минус означава, че ти не само нищо не знаеш, но и не искаш да знаеш нещо. Ако ти просто не си си научил урока, пишат ти двойка, а ако се знае, че си безделник, трябва да ти завъртят двойка с минус, за да го почувствуваш. А има още и единица... — продължаваше той да философствува.

Но не му се удаде да разкаже за единицата, защото Александър Ефремович ни сложи на различни чинове.

През последното междучасие Женя Скворцов каза:

— След часовете останете, момчета! Ще имаме събрание на класа.

— Ние не можем, нямаме време — казахме ние с Миша.

— Трябва да останете: отнася се за вас.

— Защо за нас? За какво ще поставяте въпроса за нас? Какво сме направили?

— На събранието ще поговорим — каза Женя.

— Их! — отвърна Миша. — Какво е това? Още не си получил двойка и вече се занимават с тебе! Мисли, че като е председател на класа, може току-така да се занимава с всеки. Нищо, и той ще получи някога двойка, нека тогава да постави въпрос за себе си.

— Той няма да получи, той се учи добре — казах аз.

— А ти какво го защитаваш?

— Не го защитавам.

— Ето, сега трябва да останем! — казва Миша.

— Нищо — рекох аз. — Майка ще наглежда инкубатора.

След часовете останахме на събрание на класа.

— Дневният ред е във връзка с успеха и дисциплината — каза Женья Скворцов — В последно време някои деца се държат недисциплинирано в час: въртят се, разговарят, пречат на другите. Особено се отличават с това Миша и Коля. Вече няколко пъти ги разделяха. На какво прилича това? Цяло безобразие! А днес съвсем се отличиха: получиха двойки.

— Съвсем не е двойка! Имам двойка с плюс — каза Миша.

— Не е голяма разликата! — викна Женья. — Намалихте си бележките и по другите предмети.

— По другите предмети нямаме двойка, само по руски аз имам тройка — отговори Миша.

— Тройка с минус — подсказа Ваня Ложкин.

— Не се бъркай, когато не те питат! — рече Миша.

— Как „не се бъркай“? Имам право да се изказвам, имаме събрание на класа.

— Тогава вземи думата и се изкажи.

— Ще я взема! Мислиш, че няма да я взема? Момчета, те имат лош успех, защото не си учат уроците. Нещо им пречи да учат. Нека кажат какво им пречи.

— Какво ви пречи да учите? — попита Женья.

— Нищо не ни пречи — отговори Миша.

— Аз зная какво им пречи — каза Льошка Курочкин: — те говорят и не слушат уроците, приказват и не внимават в час, а в къщи също лошо се готвят. Според мене трябва да се разделят завинаги, за да не говорят.

— Защо да ни разделят? — каза Миша. — Ние сме другари. Затова ли ще ни разделят, че сме другари?

— А какво да ви правим, като ви вреди другарството? — обади се Сенка Бобров.

Тук Костя се застъпи за нас:

— Нима другарството може да вреди? Другарството никога не вреди.

— Тяхното другарство е такова — където е единият, там е и другият: единият говори, и другият говори, единият не иска да готви

уроците си, и другият също. Единият получи двойка, и другият също. Да се разделят и работата ще се свърши! — каза Витя Смирнов.

— Чакайте, момчета! — викна Костя. — Винаги можем да ги разделим, може би ще трябва да им помогнем? Може би нямат време да си учат уроците?

— Защо да нямат време?

— Може би се занимават с някаква важна работа.

— Каква е тази важна работа? — се засмя Сенка Бобров.

— Може би са направили инкубатор!

— Те? Инкубатор? — се засмя Сенка.

— А ти какво мислиш? Може би не си отспиват нощем, наблюдават температурата! Може би цял ден се трудят, а ние ги ругаем! Може би...

— Какво пък ти „може би“, та „може би“! — разсърди се Женья. — Какво, да не би наистина да са направили инкубатор?

— Направили са — каза Костя.

— Подражават на онези деца ли, за които ти разправяше — каза Витя.

— Не — каза Костя, — те са именно децата, за които ви говорех.

— Те?

— Да, те.

— Та нали казваше, че те учат в друго училище!

— Аз само така казвах.

Сега всички ни заобиколиха с Миша.

— Значи вие сте направили инкубатор?

Витя Смирнов каза:

— Безобразие! Истинските естественици не постъпват така! Направили инкубатор и мълчат! Тази работа интересува всички момчета. Защо криете?

— Мислехме, че ще ни се смеете — отвърнахме с Миша.

— Защо пък да ви се смеем? Какво смешно има тук? Напротив, бихме ви помогнали. Щяхме да наредим дежурство. Щеше да ви бъде по-леко и щяхте да се учите по-добре.

— Момчета — каза Владик Зайцев, — хайде да поемем грижата за инкубатора.

— Правилно! — завикаха всички.

Витя каза, че ще се отбие при нас следобед, за да съставим списък на дежурните и да се уговорим относно ръководството.
С това класното събрание завърши.

ДЕЖУРСТВОТО

Следобед у нас в кухнята се събра почти целият кръжок по природознание. Показахме на децата нашия инкубатор, разказахме им как става нагряването, как проверяваме температурата, как обръщаме яйцата. След това почнахме да обсъждаме как да се организира дежурството. Витя Смирнов предложи да се напишат правила за дежурните. Ето какви правила измислихме.

Двама дежурни идват в определения ден след училище, получават от мене и Миша указания какво трябва да се прави и остават при инкубатора до вечерта. Дежурните по ред обядват и учат уроците си. Дежурните са длъжни да следят аз и Миша да не се въртим около инкубатора, а да си готвим навреме уроците.

После Витя състави списък на дежурните и определи кой на коя дата ще дежури. Този списък закачихме на стената.

— А защо нас ни няма в списъка? — каза Миша. — Ние също искаме да дежурим.

— Вие ще дежурите нощем — каза Витя, нощем няма кой да дежури.

След това Женя Скворцов отпрати всички деца.

— Може да си отидете, момчета — каза той. — Ще останат само дежурните, а останалите няма защо да пречат тук.

Децата се разотидоха. Останаха дежурните Женя и Витя и аз с Миша.

— И вие си вървете — каза Женя, когато всички си отидоха.

— Къде ще си вървим? — казваме.

— Вървете да си готвите уроците.

— Ами ако тук изведнъж се случи нещо!

— Нищо няма да се случи. Ако се случи нещо, ще ви повикам.

— Ама непременно да ни повикаш.

Аз и Миша трябваше да залегнем над уроците. Написахме си упражнението по руски език, научихме си по география и решихме

едната задача по аритметика, а другата се оказа трудна? Отложихме я за после и отидохме в кухнята.

— Защо сте дошли? Казано ви е да се занимавате!

— Научихме си вече всичко.

— Я си покажете тетрадките.

— Каква е тази проверка? — каза Миша.

— Щом сме се наели да ви контролираме, значи трябва да проверяваме всичко.

Донесохме си тетрадките.

— Защо сте решили само едната задача? Нали са дадени две?

— Другата ще решим после.

— Не, ако ще се учи, да се учи. Сега не сте я решили, а после ще забравите и ще се явите в училище с празни тетрадки.

— Защо с празни? Все пак решили сме едната задача.

— Ако ще се прави нещо, докрай да се прави — каза Женя, — нали знаете пословицата: „Не оставяй днешната работа за утре.“

Трябваше да се върнем и да седнем да решаваме задачата. Но отговорът все не излизаше. Блъскахме се над задачата цял час и се върнахме в кухнята.

— Задачата не излиза — каза Миша. — Всичко решавахме правилно, а отговорът не излиза. Навярно отговорът в учебника е грешен.

— Не се извинявай с учебника! — казва Женя.

— Честна дума, имах един такъв случай, когато отговорът в учебника се оказа неправилен.

— Не може да бъде! — казва Женя. — Сега ще проверим.

Той дойде с нас в стаята и взе да проверява задачата. Блъска се, блъска се, всичко беше правилно, а отговорът не излизаше.

— Виждаш ли, нали ви казвах! — радваше се Миша.

Но Женя каза, че няма да мръдне от мястото си, докато не намери грешката. Отново започна да проверява отначало и най-после я намери.

— Ето я — каза. — Седем по седем според вас колко прави?

— Четиридесет и девет.

— А колко сте написали? Двадесет и едно!

Той поправи грешката и всичко излезе правилно.

— Сбъркали сте от невнимание — каза той и се върна при инкубатора.

Преписахме задачата на чисто и отново се върнахме в кухнята.

— Вече свършихме всичко — казваме.

— Е, тогава вървете да се поразходите. На въздух също е полезно.

Ние с Миша се обидихме и излязохме на двора. Времето беше хубаво. Децата на двора се гласяха да играят на волейбол, ние също се присъединихме към тях, а след това се отбихме у Костя Девяткин. У тях беше Владик Зайцев и ние четиримата до късно вечерта играхме на лото и разни други игри. В къщи се върнахме късно и освен Женя и Витя заварихме в кухнята Ложкин. Оказа се, че той помолил майка си да дежури през нощта.

— Какво е това! — каза Миша. — Значи сега ние никога няма да дежурием! Днес ти, а утре някой друг ще се примоли. Не съм съгласен така!

— Е добре — каза Витя, — ще ви запиша в списъка наравно с останалите.

Записа ни в списъка последни. Ние с Миша започнахме да изчисляваме кога ще ни дойде редът да дежурием и се оказа, че на нас се пада най-щастливото дежурство, т.е. на двадесет и първия ден. Точно в деня, когато ще се излюпят пилетата!

ПОСЛЕДНИ ПРИГОТОВЛЕНИЯ

Най-после аз и Миша си отдъгнахме свободно. По-рано сякаш бяхме вързани за инкубатора. Трябваше постоянно да мислим, да не би да пропуснем нещо и през всичкото време бяхме нащрек. Всяка друга работа беше за нас пречка и нищо не ни влизаше в главата. Затова сега работата вървеше прекрасно и без нас. Започнахме активно да работим в кръжока по природознание, дежурехме в живия кът, направихме два кафеза и ги закачихме на дърветата в нашата градина, работехме на училищния участък, садяхме цветя и дървета. А най-главното е, че сега си учехме редовно уроците. И моята, и Мишовата майка виждаха, че взехме да се учим по-добре, и те бяха доволни, че у нас идват децата и ни помагат при наглеждането на инкубатора.

През време на заниманията в кръжока Мария Петровна ни разказа какво трябва да се приготви за посрещането на новоизлюпените пилета и ни посъветва да посеем някаква трева, за да имат нашите пилета прясна зелена храна. Тя каза, че най-добре е да се посее овес, понеже той е много хранителен, бързо расте.

Всички взехме да мислим откъде да вземем овес.

— Трябва да отидем на птичия пазар — предложи Ваня Ложкин.
— Там се продава всякаква храна за птици. Може би има и овес.

След часовете Ваня и Женя отидоха на птичия пазар и след един-два часа се върнаха с пълни джобове овес.

— Купихте ли? — зарадвахме се ние.

— Какво си мислите вие! Лесно ли е да се купи? Никъде няма овес. Обходихме целия пазар — всичко се продава: и коноп, и просо, и репейно семе, а овес няма. Вече искахме да си вървим, но решихме да отидем да погледаме питомните зайци. Отидохме, а там стоеше кон, който ядеше овес направо от една торба. Е, поискахме си малко овес.

— Как, от коня ли си поискахте? — учуди се Миша.

— Съвсем не от коня, умнико! От колхозника с този кон; докарал зайци за продан. Попаднахме на добър колхозник! Само че отначало не искаше да ни даде. „Защо ви е овес?“ — пита. А ние казваме: „За

пилета.“ Той казва: „Пилетата не ядат овес.“ Тогава му обяснихме, че искаме да посеем овес, за да порасне от него трева. Тогава той казва: „Вземете“. Ние си напълнихме джобовете.

Ваня и Жения изсипаха овеса от джобовете си.

Бързо сковахме две плоски сандъчета от дъски, насипахме в тях пръст, наляхме вода и я забъркахме така, че да се получи течна кал.

След това нахвърляхме зърна овес направо в тази кал, още веднъж я забъркахме хубавичко и поставихме сандъчетата под печката, за да са на топло зърната.

Мария Петровна ни разказа, че семената на растенията, също както и яйцата на птиците, са нещо живо. Животът дреме и вътре в зърното, но когато зърното попадне в топла влажна земя, животът се пробужда и започва да се развива. Като всички живи същества зърната могат да умират и такива зърна не могат да покарат.

Много се страхувахме да не би нашите зърна да се окажат такива „мъртви“ и всяка минута поглеждахме в сандъчетата. Изминаха се два дни — зърната не покараха. На третия ден забелязахме, че пръстта в сандъчетата се е напукала и някак подозрително набъбнала.

— Какво е това? — учуди се Миша. — Кой е пакостил тук? Кой е разчовъркал пръстта?

— Никой не я е човъркал! — отговори му Льошка Курочкин, който този ден беше дежурен заедно със Сенка Бобров.

— Защо пръстта е като орана? — завика Миша.

Вие навярно сте човъркали тука, за да видите зърната.

— Не сме човъркали! — каза Сенка. — За какво ни е да ги гледаме?

Повдигнах една бучка пръст и намерих под нея овесено зрънце. То беше много набъбнало и се бе пукнало. На крайчеца му се забелязваше бяло израстъче. Миша също измъкна изпод пръстта набъбнало зрънце с бяло израстъче. Той дълго ги разглежда и изведнъж извика:

— А! Разбирам! Те сами са разчовъркали земята.

— Кой „те“?

— Зърната! Те са оживели и пълзят вече под земята. Гледай как е набъбнала пръстта. Там, под земята, им става тясно.

Миша веднага изтича да повика децата, за да им покаже как растат зърната. Ние с Льошка и Сенка извадихме още няколко зърна от

пръстта. Всички те вече бяха започнали да растат. Скоро дотичаха останалите деца. Всеки искаше да види зърната.

— Гледайте — каза Витя Смирнов, — зърната се пукат и от тях сякаш се излюпва овес.

— А ти какво смяташ? — отговори Миша. — Овесът също е жив, само че той, като израсте, ще си стои на едно място, а когато се излюпят нашите пилета, ще бягат, ще писукат и ще искат да ядат. Ще видите какво весело семейство ще бъдат.

НАЙ-ТЕЖКИЯТ ДЕН

Да се работи дружно беше весело и последните дни се изминаха бързо. Най-после настъпи двадесет и първият ден. Беше петък. Ние вече бяхме приготвили всичко за посрещането на пилците. Намерихме голяма тенджерата в килера и направихме от нея отоплител, т.е. покрихме я отвътре с плат, за да бъде топло на пилетата в нея. Сетне поставихме този отоплител над една чугунена паница с гореща вода — в случай, че пилето се излюпи, веднага да го сложим в отоплителя.

Вечерта ние с Миша никак не искахме да легнем да спим, но за тази нощ Владик Зайцев измолил от майка си разрешение да дежури при инкубатора.

— Какъв дежурен ще бъда, ако вие цяла нощ седите при мене?
— каза Владик — Моля ви, по-добре вървете да поспите.

— Ами ако изведнъж пилетата почнат да се люпят през нощта?
— рекохме ние.

— Какво мъчно има тук? Щом се излюпи някое пиле, вземам го и бух в тенджерата, нека си съхне.

— Как така „бух“? — казвам. — С пилетата трябва да се отнасяш внимателно!

— Внимателно де, не се безпокойте. По-добре си легнете да спите. Утре вие ще дежурите. Как ще дежурите, ако не си отспите през нощта?

— Добре — каза Миша. — Само че те молим да ни събудиш, щом започнат да се люпят пилетата. Толкова дни сме чакали този момент!

— Добре, ще ви събудя — съгласи се Владик.

Отидохме да спим. Само че тази нощ дълго не можах да заспя, тъй като много се тревожех за пилетата. Сутринта се събудих в зори и веднага изтичах у Мишови. Миша също беше станал вече. Той седеше при инкубатора и внимателно разглеждаше яйцата. Като ме видя, каза ми:

— Още няма нито една клъвка.

— Навярно сега е още рано — отговори Владик. — По-късно ще започнат да прокължават черупките си.

Владик скоро си отиде в къщи, понеже вече беше се свършила нощта. Сега започваше нашето дежурство. Когато той си отиде, Миша реши още веднъж да огледа всичките яйца. Започнахме да ги обръщаме и оглеждаме от всички страни няма ли на някое яйце малка дупчица, която пиленцето да е пробил отвътре. Но всичките яйца се оказаха цели. Затворихме инкубатора и дълго седяхме мълчаливо.

— Какво ще кажеш, ако счупим едно яйце и видим има ли там пиле или не? — рекох аз.

— Сега още не бива да се чути — каза Миша. — Пилето засега диша с кожата си, а не с дробовете си. Щом започне да диша с дробовете си, веднага ще пробие черупката. Ако го счупим по-рано, пилето ще умре.

— Но пилетата в яйцата би трябвало да бъдат живи — казвам. — Може би ще чуем как те шават вътре?

Миша взе едно яйце от инкубатора и го долепи до ухото си. Аз се наклоних по-близо и също взех да се прислушвам.

— По-тихо! — скара ми се Миша. — Разпъхтял се като кон!

Затаих дишането си. Стана тихо. Чуваше се само как часовникът тик-така на масата. Изведнъж звънецът издрънча. Миша се стресна и едва не изтърва яйцето. Бързо изтичах да отворя вратата. Беше Витя. Той искаше да разбере не са ли започнали да се люпят пилците.

— Още не — каза Миша. — Още е рано.

— Е, аз после, преди училище пак ще намина — каза Витя.

Той си отиде, а Миша отново взе яйцето и го долепи до ухото си. Той дълго стоя и като затвори очи, старателно се прислушваше. Най-после каза:

— Нищичко не се чува.

Взех яйцето и също послушах. В яйцето — гробна тишина.

— Може зародишът в това яйце да е погинал? — казах аз. — Трябва да проверим другите.

Започнахме да проверяваме едно след друго яйцата и да ги прислушваме, но нито в едно яйце не ни се удаде да открием каквито и да е следи от живот.

— Нима всичките зародиши са погинали? — каза Миша. — Би трябвало да се запази поне в едно яйце.

Отново се чу звънене, беше Сенка Бобров.

— Защо си се вдигнал толкова рано? — питам го.

— Дойдох да разбера как са пилетата.

— Още няма пилета. Много е рано — отговори Миша.

След Сенка дойде Серьожа:

— Е, как е, има ли вече поне едно пиле?

— Какъв си нетърпелив! — отвърна Миша. — Да не би да искаш от сутринта да се излюпят пилетата? Има още време.

Серьожа и Сенка поседяха малко и си отидоха. Ние с Миша отново започнахме да прислушваме яйцата.

— Всичко пропадна! — съсипваше се Миша. — Съвсем нищо не се чува!

— А може би те си седят там и се спотайват — казах аз.

— Защо пък ще седят и ще се спотайват? Време е да пробиват черупките си.

Надойдоха Юра Филипов и Стасик Левшин, а след тях Ваня Ложкин. Децата започнаха да се събират едно след друго, така че накрая стана нещо като общо събрание у нас. Аз и Миша повикахме Майка, обяснихме ѝ какво трябва да се прави, ако пилетата започнат да се люпят без нас, и тръгнахме заедно с децата за училище.

Как сме прекарали този ден в училище не може да се разкаже. Това беше най-мъчителният ден в нашия живот. Струваше ни се, че някой нарочно е разтегнал времето и е направил часовете десет пъти по-дълги. Всички се страхувахме, че докато стоим в училище, пилетата ще започнат да се люпят. А Майка без нас ще направи нещо не така както трябва. Особено дълъг се оказа последният час. Времето като че съвсем беше спряло. Даже взехме да мислим, че са пропуснали да бият звънеца. После взе да ни се струва, че звънецът се е развалил и затова не сме го чули. След това си въобразихме, че леля Дуня е забравила да удари звънеца и си е отишла в къщи, а сега ние трябва да седим тук до утре, докато се върне отново в училище.

Децата нервничеха и шепнеха. Всички пращаха записчици до Женя Скворцов и питаха колко е часът, но Женя за беда тоя ден беше си забравил часовника в къщи. В класа беше шумно и Александър Ефремович на няколко пъти помоли да се въдвори тишина. Но тишина не се въдворяваше. Накрая Миша вдигна ръка и искаше да каже, че часът трябва да е свършил, но тъкмо тогава удари звънецът. Момчетата

наскачаха от местата си и се спуснаха към вратата. Александър Ефремович накара всички да седнат по местата си и каза, че никой не бива да излиза вън от чина си, докато учителят е в клас. После се обърна към Миша.

— Струва ми се, че ти искаш да питаш нещо?

— Не, исках да кажа, че часът е свършил.

— Но ти вдигна ръка преди звънеца.

— Помислих, че звънецът се е развалил.

Александър Ефремович само поклати глава, взе дневника и излезе от клас. Децата вкупом се изсипаха на коридора и затрополяха надолу по стълбите. Изходът се беше задръстил, но ние с Миша успяхме да се проврем първи и препуснахме с всички сили по улицата. След нас, разтегнати в дълга верига, препускаха останалите деца.

След пет минути вече бяхме в къщи. Майка седеше на своя пост при инкубатора и шиеше нова рокля на куклата си Зинаида.

— Нищо ли не се случи? — попитахме я ние.

— Нищо.

— А ти отдавна ли не си надниквала в инкубатора?

— Отдавна, още когато обръщах яйцата.

Миша се приближи до инкубатора и се нареди да отвори капака. Всички деца се стълпиха наоколо. Протягаха шии, повдигаха се на пръсти, а Ваня Ложкин се покачи на стола, за да вижда по-добре и оттам се строполи право върху Льошка Курочкин и едва не го събори. Миша все не се решаваше да отвори капака. Той като че ли се боеше.

— Отваряй де! Какво се бавиш? — не се стърпя някой.

Най-после Миша отвори инкубатора. Яйцата, както и по-напред, спокойно лежаха на дъното, като големи бели камъни. Миша постоя мълчаливо над тях, след това внимателно ги обърна едно по едно и всяко огледа от всички страни.

— Няма нито една клъвка! — печално обяви той.

КОЙ Е ВИНОВЕН?

Децата стояха мълчаливо наоколо.

— А може би няма да има клъвки? — попита Сенка Бобров.

Миша разпери ръце:

— Да не съм кокошка! Откъде ще зная. Какво разбирам аз от клъвки?

Тук децата заговориха в един глас, заспориха. Едни казваха, че няма да се излюпят пилета, други — че все пак може да се излюпят, трети — че или ще се излюпят, или не. Накрая Витя Смирнов прекрати разговорите.

— Засега е рано да спорим — каза той. — Още не е изминал денят. Трябва да продължим работата си както по-рано. А сега марш всеки у дома си. При инкубатора да останат само дежурните.

Децата си отидоха. Аз и Миша останахме сами и още веднъж огледахме всичките яйца, няма ли поне малка пукнатина, но нямаше никъде никаква. Миша затвори инкубатора и каза:

— Нищо, каквото ще става, да става! Сега е още рано да се вълнуваме. Ще почакаме до довечера и ако няма нищо, тогава ще почнем да се вълнуваме.

Решихме да не се вълнуваме и да чакаме търпеливо. Но лесно е да се каже — да не се вълнуваме! Все пак вълнувахме се и през всеки десет минути надниквахме в инкубатора. Децата също се безпокояха и всяка минута идваха. Всички задаваха един и същи въпрос:

— Е, как е?

Миша вече не отговаряше нищо, а само вдигаше рамене, така че привечер тъй си и остана с вдигнати рамене, като че те бяха залепени към ушите му.

Настъпи вечерта. Децата се отбиваха все по-рядко и по-рядко. Последен дойде Витя и дълго седя у нас.

— Да не би погрешно да сте пресметнали дните? — попита той.

Отново почнахме да броим дните, но всичко се оказа безпогрешно. Днес беше двадесет и първият ден, и ето той вече измина, а билетата ги нямаше.

— Нищо — утешаваше ни Витя. — Ще почакаме до утре. Може да се излюпят през нощта.

Помолих мама да ми позволи да нощувам у Мишови и ние с него решихме да не спим цяла нощ. Дълго седяхме пред инкубатора. Нямахме за какво да приказваме. Сега не мечтаехме както по-рано, защото нямаме за какво да мечтаем. Скоро трамваите спряха да вървят. Стана тихо. Лампата на улицата угасна. Полегнах на кушетката. Миша, седнал на стола, задряма и едва не падна от него. Тогава той се добра до кушетката при мене и ние заспахме.

На сутринта картината не се беше променила. Яйцата, както и по-напред, лежаха в инкубатора, и всичките бяха целички. Вътре нямаше никакъв шум.

Всичките деца бяха разочаровани.

— Защо излезе така? — питаха те. — Нали правилно правехме всичко, както ни се струва!

— Не зная — казваше Миша и разперваше ръце.

Единствен аз знаех каква е работата. Разбира се, зародишите са погинали още тогава, когато проспях нощта. Беше ми много съвестно пред момчетата. Заради мене те се трудеха напразно! Но сега не можех на никого да кажа това. И реших да призная по-после, когато този случай се позабрави малко и децата престанат да съжаляват за пилетата.

Този ден ни беше особено тъжно в училище. Всички деца ни поглеждаха някак съчувствено, като че ни бе сполетяла някаква особена беда, а когато Сенка Бобров намисли по навик да ни нарече „инкубаторци“ всички се нахвърлиха върху него и той се засрами. Даже на мене и на Миша ни стана неудобно.

— По-добре да бяха ни ругали момчетата! — говореше Миша.

— Защо пък да ни ругаят?

— Колко работиха те заради нас. Имат право да се сърдят.

След училище децата наминаха към нас, а след това вече целия ден никой не дойде. Само Костя Девяткин понякога идваше. Единствен той не беше се разочаровал от инкубатора.

— Виждаш ли — казваше ми Миша, — сега всички деца ни се разсърдиха. А защо ни се сърдят? Всеки може да претърпи неуспех.

— Нали самият ти казваше, че имат право да се сърдят.

— Е, имат, имат! Разбира се, че имат! — отговаряше с раздражение Миша. — Ти също имаш право да ми се сърдиш. Аз съм виновен за всичко.

— Защо да си виновен? Ти не си виновен за нищо.

— Не, виновен съм. Само че не ми се сърди много.

— Че за какво да ти се сърдя?

— Затова, че не ми върви. И то никак. Такъв съм си аз — пипна ли нещо и то веднага се разваля.

— Аз всичко развалям — казва. — Аз съм виновният за всичко.

— Не, аз съм виновен. Аз погубих пилетата.

— Как си ги погубил?

— Ще ти разкажа, само не ми се сърди много — каза Миша. — Един път призори заспах и изпуснах температурата. Температурата се беше вдигнала до четиридесет градуса. Веднага отворих инкубатора, за да изстинат яйцата, но изглежда, че бяха вече свършили.

— Кога стана това?

— Преди пет дни.

Миша ме погледна изпод вежди. Лицето му беше виновно и печално.

— Можеш да бъдеш спокоен — казвам му, — яйцата свършиха много по-рано.

— Как по-рано?

— Още преди ти да си се бил успал.

— Кой ги погуби?

— Аз.

— Как?

— Аз също се успах, а температурата спадна и яйцата погинаха.

— Кога стана това?

— На десетия ден.

— Защо си мълчал досега?

— Съвестно ми беше да призная. Мислех си — може би това е нищо и зародишите ще оживеят, а те ето че не са оживели.

— Така, така — промърмори Миша и ме погледна сърдито. — Значи за това, че на тебе ти е било съвестно да признаеш, всички деца трябваше напразно да се трудят, а?

— Но аз мислех, че някак ще мине. Все едно, самите деца щяха да решат да продължат работата, за да разберат погинали ли са зародишите или не.

— „Самите те щяха да решат“! — повтори раздражено Миша. — Пак трябваше да кажеш, за да решим всички заедно, а не един да

решава заради всички!

— Слушай — казвам, — защо ми викаш! Самият ти нима си казал на някого, когато си изпуснал температурата? Ти също си решил заради всички!

— Вярно — каза Миша. — Истинско прасе съм. Може да ме набиете.

— Никой няма да те бие. А на момчетата все пак не казвай за това — обадох се аз.

— Още утре ще им разкажа! — За тебе няма да говоря нищо, но за себе си ще кажа. Нека знаят всички каква съм свиня. Нека това ми бъде наказанието!

— Е, тогава и аз ще разкажа за себе си — казвам.

— Не, ти по-добре мълчи.

— Защо?

— Децата и без това се смеят, че ние с тебе правим всичко двамата: и в училище винаги ходим двама и уроците си учим двамата, и даже двойки получаваме двамата. А Сега ще кажат — и дежурството си проспали двамата.

— Е, нека се смеят — казвам. — Какво, по-леко ли ще ми бъде, ако се смеят само на тебе?

КОГАТО НАДЕЖДАТА БЕШЕ УГАСНАЛА

Печално завърши този ден и отново настъпи вечер. В кухнята всичко си беше както преди: инкубаторът продължаваше да се нагрива, лампата продължаваше да гори, но надеждата у нас съвсем беше угаснала. Миша мълчаливо седеше и въртеше в ръцете си едно яйце. Дълго мислихме дали да го счупим или да почакаме още. Изведнъж Миша ме погледна изплашено. Стори ми се, че той е видял нещо страшно зад мене. Огледах се. Нищо нямаше отзад. Отново погледнах Миша.

— Гледай! — проговори той с пресипнал глас и ми протегна яйцето, което държеше в ръцете си.

Отначало не видях нищо, но после забелязах, че на едно място яйцето се е пробило и сякаш се е напукало отвътре.

— Какво е това? — казвам. — Да не би самият ти незабелязано да си ударил яйцето.

Миша отрицателно завъртя главата си.

— Тогава какво е това? Клъвка?

Миша мълчаливо заклати главата си.

— Защо си толкова уверен в това?

Миша сви рамене.

— Сам не зная! — промърмори той.

Внимателно повдигнах пукнатата черупка с нокътя си.

На яйцето се образува дупчица. От нея за минутка се показва жълтичка човчица на пиленце и веднага се скри обратно.

От радост аз и Миша не можехме да промълвим нито дума и мълчаливо се хвърлихме в прегръдките един на друг.

— Ето ти чудо! — викаше Миша и се заливаше от щастлив смях.

— Е, накъде да тичаме сега? Къде да тичаме?

— Чакай — казвам, — къде ще тичаме? Защо да тичаме?

— Трябва да изтичаме, за да кажем на момчетата!

Миша се спусна към вратата.

— Чакай! — казвам. — Поне остави яйцето. Какво, с яйцето ли ще тичаш при момчетата?

Миша се върна и сложи яйцето в инкубатора. В това време при нас дойде Костя.

— Имаме си вече пиленца! — извика Миша.

— Лъжете!

— Честна дума!

— Къде е?

— Ето, погледни!

— Ето, погледни!

Миша отвори инкубатора. Костя надникна в него.

— Къде е пилето? Тук има само яйца.

Миша беше забравил къде пъкна яйцето с клъвката и никак не можеше да го намери между останалите яйца. Най-после го намери и го показа на Костя.

— Братлета! Та тук стърчи истинска птича човка! — извика Костя.

— Да не мислиш, че ти показваме някакъв фокус? Разбира се, истинска!

— Сегичка, братлета! Вие дръжте това яйце по-здраво, а аз ще изтичам за момчетата! — извика Костя.

— Бягай, бягай, че момчетата съвсем престанаха да вярват в пилетата. Цялата вечер никой нито веднъж не се отби.

— Та те всичките са у дома и все още вярват, само че се боят да не ви безпокоят и всеки път ме пращат да разбере как върви работата.

— Защо се боят?

— Е, разбира се, че на вас не ви е до тях. На вас, както се вижда, и без момчетата ви беше криво.

Костя се спусна към вратата и ние чухме как той трополеше надолу по стълбата.

— Майчице! — извика Миша. — А аз още не съм казал на мама!

Той изтича да повика майка си, а аз взех яйцето и изтичах да го покажа на моята майка.

Мама го погледна и каза да го поставим обратно в инкубатора, защото може да изстине и тогава пиленцето ще се простуди.

Дотърчах обратно у Мишови, гледам — тоя скача из кухнята като попарен, а майка му и баща му стоят и се смеят. Миша ме видя и

извика:

— Не видя ли къде пъхнах яйцето? Целия инкубатор проверих — никъде го няма!

— Какво яйце? — питам.

— Какво... с пиленцето!

— Ето го — казвам.

Миша видя в ръцете ми яйцето.

— Ти си луд! Взел яйцето и избягал! А аз тука търся ли, търся!

— Тихо! — каза Мишовата майка. — Толкова шум заради едно яйце!

— Ти само погледни що за яйце е това! Нима това е просто яйце? — отговори Миша.

Майка му взе яйцето и започна да разглежда малкото клюнче на пиленцето, което се виждаше през дупчицата. Татко му също погледна.

— Хм! — усмихна се той. — Чудна работа!

— Какво чудно има тук! — каза важно Миша. — Просто природно явление.

— Самият ти си просто природно явление! — засмя се Мишовият баща. — В пиленето, разбира се, няма нищо чудно, а чудното е това, че вие го изведохте. През всичкото време бях уверен, че нищо няма да излезе от това ваше хрумване.

— Защо не ни каза нищо?

— Защо да ви казвам? Мислех си, че по-полезно е да се занимавате с нещо, отколкото да тичате по улицата.

Сега в кухнята се яви Майка. Роклята ѝ облечена със задното отпред, чорапите на краката ѝ — свлечени. Тя си била вече легнала да спи, но като чула за пиленцето, също поискала да го види, затова много бързала и се облякла как да е. Дадох ѝ да подържи яйцето една минутка. Тя почна да гледа с едно око в дупчицата. В това време пиленцето си показва клюна.

— То искаше да ме клъвне! — извика Майка. — Ах ти, къш!

— Я, не може да се вика така на пиленцето! — каза Миша.

Той взе яйцето от нея и го сложи в инкубатора.

Изведнъж по стълбата се чу шум и тропане на крака. Кухнята бързо се изпълни с момчета. Яйцето отново тръгна от ръце в ръце. Всеки искаше непременно да надзърне в дупчицата и да види пиленцето.

— Братлета — дереше се Миша, — дайте яйцето! То трябва да седи в инкубатора — пилето ще се простуди.

Но никой не го слушаше. Насила взехме яйцето от момчетата и го сложихме в инкубатора.

— А на другите яйца няма ли клъвки? — попита Витя.

Започнахме да оглеждаме други яйца, но повече клъвки нямаше.

— Не, само пети номер е пробил черупката си, останалите яйца нямат клъвки — отговори Миша.

— Може би те също ще пробият черупките си? — говореха децата.

— Нищо — каза Миша. — Само едно пиле да ни се излюпи, и на това ще бъда доволен. Все пак не сме се трудили напразно! Ето го резултатът!

— Момчета — каза Сенка Бобров, — може би ще трябва да счупим черупката и да пуснем пилето на свобода? Сигурно му е тясно да седи в яйцето.

— Ти пък! — отговори Миша. — Не бива да се чупи черупката. Кожата на пилето е още съвсем нежна, може да я одраскаме.

Децата дълго не си отиваха. Всеки искаше да види как пилето ще се измъкне от яйцето. Но вече беше много късно и трябваше да си ходят в къщи.

— Нищо, момчета! — говореше на прощаване Миша. — Това не е още всичко! Навярно освен това и другите яйца ще бъдат прокълвани.

Когато си отидоха момчетата, Миша още веднъж огледа яйцата и намери клъвка на още едно.

— Гледай — извика той, — единадесети номер е пробил черупката си!

Погледнах. Яйцето, на което беше написана цифрата единадесет, също имаше клъвка.

— Ех, колко е досадно, че момчетата си отидоха! — казвам. — Сега е вече късно да тичам за тях.

— Да, жалко! — промърмори Миша. — Но нищо, утре ще видят вече готови пилета.

Ние седяхме при инкубатора и се опивахме от щастие.

— Само ние с тебе сме такива щастливци! — говореше Миша. — Сигурно не на всекиго се пада такава щастие!

Настъпи нощта. Всички отдавна вече спяха, но на нас с Миша даже не ни се спеше.

Времето бягаше бързо. Около два часа през нощта бяха прокълвани още две яйца: осми и десети номер. А когато следния път надзърнахме в инкубатора, даже ахнахме от почуда. Всред яйцата се блъскаше малко новородено пиленце. То се опитваше да се повдигне на крачката си, но през цялото време се клатеше и падаше.

От щастие гърлото ми се схвана, сърцето ми силно заудря в гърдите. Веднага взех пиленцето в ръцете си. То беше още мокричко и някак оскубано. Вместо пера имаше червеникави косъмчета, които бяха прилепнали към тънката му нежнорозова кожица.

Миша веднага отвори тенджерата, от която бяхме направили отоплител.

Аз поставих пиленцето в тенджерата. Наляхме гореща вода в чугунената паница, за да бъде по-топло на пиленцето.

— Сега то ще изсъхне, ще се сгрее и ще стане съвсем хубаво — говореше Миша.

Той извади от инкубатора двете половинки от черупката, из която се беше излюпило пилето, и каза:

— Чудно, как може в такава малка черупка да се помести толкова голямо пиле!

Пилето наистина изглеждаше огромно в сравнение с малката черупка. Сигурно то е седяло в черупката свито, с подгънати крачета с подвитата глава, а сега се изправи, протегна шията си и стоеше на малките си крачета.

Миша се залови да разглежда двете половинки на черупката и изведнъж извика:

— Това не било онова пиле!

— Как не е онова?

— Е, не е онова, първото! Първо проби черупката си номер пети, а това е единадесети.

Надникнахме в инкубатора. Пети номер както преди си лежеше на мястото.

— Какво е това от него? — казвам. — Най-рано проби черупката си, а не иска да излезе!

— Навярно е слабичко и не може само да разчупи черупката си — каза Миша. — Нека полежи още и събере повече сили.

НАШАТА ГРЕШКА

Поради всички тези грижи ние даже не забелязахме как се бе съмнало. Слънчицето изгря и започна да свети в прозореца. На пода заиграха слънчеви зайчета и цялата кухня се напълни с радостна светлина.

— Ще видиш, сега ще дойде някое от момчетата — каза Миша. — Не ще се стърпят!

Той не успя да каже това и ето че изведнъж дойдоха двама — Женя и Костя.

— Гледайте чудо! — извика Миша и измъкна пилето от тенджерата. — Ето ти чудо на природата!

Децата започнаха да разглеждат пилето.

— А тука има още три клъвки — хвалеше се Миша. — Гледайте: пети, осми и десети номер.

Пилето изглежда много се боеше от студено. Когато го държахме в ръцете си, то ставаше неспокойно, а когато го поставяхме обратно в отоплителя, веднага се успокояваше.

— Хранихте ли го вече? — попита Костя.

— Ти пък, ти пък! — отговори Миша. — Още е рано да се храни. Пилетата се хранят едва на следния ден.

— А вие цяла нощ ли не сте спали? — ни попита Женя.

— Не, какво ти спане, когато стават такива работи!

— Тогава вие си легнете, а ние ще подежурим засега — предложи Костя.

— А ще ни събудите ли, ако се излюпи ново пиле?

— Разбира се, че ще ви събудим.

Ние с Миша легнахме двама на кушетката и моментално заспахме. Право да си кажа, отдавна вече ми се спеше. Едва се държах на краката си.

Децата ни събудиха в десет часа сутринта.

— Ставайте да видите второто чудо на света! — викаше Костя.

— Какво е това второ чудо на света? — не разбрах аз сънен и се огледах наоколо.

Цялата кухня вече беше пълна с деца.

— Ето чудото! — извикаха децата и показаха отоплителя.

Ние с Миша скочихме и надзърнахме в тенджерата. В нея се оказаха две пилета. Едното от тях беше кръгличко, пухкаво и жълтичко като жълтък на яйце. Истински красавец!

— Чудесно е! — казвам. — Защо нашето, първото, е такова проскубано?

Всички се изсмяха:

— Та това е вашето, първото.

— Кое?

— Ето това, пухкавото.

— Не е! Ето това е нашето, голичкото.

— Това, голичкото, току-що се излюпи. А първото вече изсъхна и стана пухкаво.

— Какво чудо! — казвам. Значи и второто ще бъде такова, когато изсъхне?

— Разбира се.

— А кой номер се е излюпил? — попита Миша.

— Как кой номер? — не разбраха децата.

— Нали сме номерирали всичките яйца — обясни Миша.

— Не видяхме кой номер излезе — отговори Костя.

— Може да се провери по черупката — казах аз. — Нали черупката е останала там.

Миша отвори инкубатора и извика:

— Мамичко! Та тука имало още две новородени!

Всички, като се блъскаха един друг, се втурнаха към инкубатора. Миша внимателно извади две нови пилета от инкубатора и ни ги показа.

— Ето ги, смелчаци! — гордо каза той.

И тези пилета сложихме в тенджерата. Сега вече бяха четири. Те все седяха на куп и се притискаха едно о друго, за да им бъде по-топло.

Миша извади останените черупки от инкубатора и започна да гледа какви номера са написани на тях.

— Четвърти, осми и десети номер — обяви той. — Само че кое от къде е излязло?

Започнахме да разглеждаме трите нови пилета, но сега вече не можеше да се разбере кое из коя черупка се бе излюпило.

— Всички номера се объркаха — смееха се децата.

— А пети номер така си и лежи в инкубатора? — казвам.

— Ох, майчице! Лежи! — възкликна Миша. — Какво ли му е? Може да е умряло?

Взехме от инкубатора яйцето номер пети и леко разширихме клъвката, пиленцето спокойно лежеше в яйцето и шаваше с главичката си.

— Живо! — зарадвахме се ние и сложихме обратно яйцето.

Миша провери останалите яйца и откри нова клъвка, на трети номер. Децата се смееха и потриваха ръце от удоволствие.

— Ето че тръгна работата — радваха се те.

Сега дойде Майка. Започнахме да ѝ показваме пилетата.

— Ето това е мое! — каза тя и вече искаше да хване пухкавото.

— Чакай — казвам. — Защо го хващаш? То трябва да седи в отоплителя, иначе ще изстине.

— Тогава ще си го взема после. Само че това, пухкавото, ще бъде мое. Аз не искам голо.

Този ден беше неделя, никой нямаше да ходи на училище. Децата се тълпяха у нас целия ден. Един седеше на стола, друг — на табуретката, трети — на кушетката. Ние с Миша седяхме на най-почетното място — при инкубатора. Надясно, до печката, стоеше тенджерата с новородените. На печката се грееше паница с вода, на прозореца весело се зеленееше овесът в сандъчето. Децата се шегуваха, смееха се, разказваха разни интересни случки из живота си.

— Защо закъсняха? — попита някое от децата. — Нали още в петък очаквахте пилета.

— Не зная — отговори Миша. — В книгата е написано, че пилетата се излюпват на двадесет и първия ден, а днес сме вече двадесет и третия. Дали няма някаква грешка в книгата.

— Да не би вие да сте сбъркали нещо? — каза Льоша Курочкин. — Помните ли кога сложихте яйцата в инкубатора?

— Сложихме ги на трети. Това беше в събота — каза Миша. — Точно помня, защото на другия ден беше неделя.

— Слушай — каза Женя Скворцов, — защо сметката ви излиза така — сложили сте яйцата в събота, а двадесет и първият ден бил

петък.

— Вярно — подхвана Витя Смирнов. — Ако сте започнали в събота, то двадесет и първият ден трябва да бъде също в събота. Нали седмицата има седем дни, а двадесет и един ден — това са точно три седмици.

— Три по седем — двадесет и един! — засмя се Сенка Бобров. — Така е по таблицата за умножение.

— Не зная как е там по таблицата за умножение! — обади се Миша. — Ние не сме смятали по таблицата.

— А как сте смятали?

— Ето как — каза Миша и започна да подвива пръстите си. — Трети беше първият ден, четвърти — вторият, пети — третият.

Така той дойде до петък и получи двадесет и един дена.

— Как тъй? — каза Сеня. — По таблицата за умножение двадесет и първият ден е в събота, — а по пръстите — в петък. Просто чудно!

— Я покажи още веднъж как пресмяташ — каза Женя.

— Ето — каза Миша и отново започна да прегъва пръстите си. — В събота, трети — един ден, в неделя четвърти — два...

— Чакай, чакай! Неправилно! Ако ти си започнал на трети, то трето число не трябва да се брои.

— Защо?

— Защото още не се е изминал един ден. Един ден се е изминал едва на четвърти. Значи трябва да започнеш да броиш от четвърто число.

Сега ние с Миша разбрахме в какво се състои работата. Миша преброи поновому и всичко се оказа вярно.

— Правилно — каза той. — Двадесет и първият ден е настъпил вчера.

— Значи всичко е излязло както трябва — казвам. — Нали в събота вечер сложихме яйцата в инкубатора и първата клъвка се появи в събота вечерта, т.е. вчера. Точно двадесет и един дена са се изминали.

— Ето, виждаш ли, какво нещастие може да те сполети, ако лошо знаеш математиката — каза Ваня Ложкин.

Всички се разсмяха, а Миша каза:

— Заради тази грешка колко мъка понесохме! Ако не бяхме сбъркали, никой нямаше да се измъчва.

РОЖДЕНИЯТ ДЕН

Привечер ние вече имахме десет пилета в отоплителя. Последно се появи номер пети. То упорито не искаше да излезе от яйцето и ние трябваше да отчупим черупката наполовина, за да му помогнем да се измъкне. Ако не бяхме направили това, така и щеше да си остане вовеки веков. То се оказа по-дребно от останалите пилци и не беше толкова здраво, навярно поради това, че тъй дълго беше седяло в яйцето.

Вечерта в инкубатора останаха само две яйца. Те самотно лежаха сред празната кутия. На тях не бяха се появили даже клъвки. Ние продължавахме да нагриваме инкубатора и не угасяхме лампата, но те цяла нощ даже не пробиха черупките си. Всички новородени пилета прекрасно прекараха нощта в тенджерата, а сутринта ги пуснахме на пода. Те всички бяха жълтички, пухкави и отчаяно пищяха. Мигаха с очичките си и жумяха от силната светлина; едни вече се държаха здраво на малките си крачета, други падаха, трети се опитваха да бягат, но веднага се спъваха. Понякога тикаха клюнчетата си в разните петна по пода и дори в лъскавите главички на гвоздеите.

— Миличките! Та те искат да ядат! — възкликна Миша.

Веднага приготвихме твърдо сварени яйца, нарязяхме ги ситно и насипахме на пилетата. Но пилетата не се сецаха, че яйцето може да се яде. Давахме им по трохичка от яйцето и говорехме:

— Яжте, глупачета!

Но пилетата дори не поглеждаха храната. В това време в кухнята дойде Мишовата майка.

— Мамо, те не искат да ядат яйце! — оплака се Миша.

— А ти ги научи.

— Че как да ги науча? Ние им говорим, а те не слушат.

— Нима така се учат пилета? Ти почукай с пръста си по пода.

Миша приседна при пилетата и започна да почуква с пръста си по пода там, където беше насипана храната. Пилетата видяха как пръстът сякаш кълве храната на пода и също започнаха да кълват. След

една минута от яйцето не остана нито трошичка. Тогава им сложихме чинийка с вода и пилетата започнаха да пият вода. На това не стана нужда да ги учим. После те се свиха вкупом на пода и се притиснаха едно към друго. Поставихме ги обратно в тенджерата, за да им бъде по-топло.

Този ден, щом влезе Мария Петровна в клас, всичките деца се втурнаха към нея и започнаха да ѝ разказват, че ние вече имаме пилета. Мария Петровна много се учуди и се зарадва.

— Значи може да ви честитим рожден ден на пилетата? — каза тя.

Всички се засмяха, а Витя Смирнов каза:

— А ние дори не отпразнувахме рождения ден на пилетата! Хайде да го отпразнуваме днес.

Всички се зарадваха и завикаха:

— Хайде! Хайде! Мария Петровна, вие ще дойдете ли на рождения ден у нас?

— Ще дойда — усмихна се Мария Петровна. — И подарък ще донеса на пилетата.

— Ние също ще донесем подаръци! — викаха децата.

Като се върнахме от училище, ние с Миша очаквахме с нетърпение гостите. Много ни интересуваше въпросът: какви ще бъдат подаръците?

Пръв се яви Сенка Бобров с букет цветя.

— Какво е това? — каза Миша. — Защо си домъкнал цветя?

— Подарък!

— Защо им е на пилетата такъв подарък? Те, какво, тези цветя ли ще ядат?

— Защо ще ги ядат? Те ще ги гледат и ще ги миришат.

— Ех, че го измисли! Те не са виждали цветя, нали!

— Разбира се, че не са виждали. Дай една консервена кутия с вода. Ще видиш колко хубаво ще бъде.

Наляхме вода в една кутия и поставихме цветята във водата. След Сенка се явиха Серьожа и Владик. И двамата донесоха по едно букетче кокичета.

— Какво, да не сте се наговорили всички да носите цветя? — нацупи се Миша.

— А на теб нашите подаръци не ти ли харесват! — обиди се Владик. — Нали знаеш, че на подарен кон не се гледат подковите.

Поставихме и тези цветя във вода.
Дойде Ваня Ложкин и донесе половин килограм булгур. Миша го погледна и поклати глава:
— Не зная дали ще ядат такъв булгур.
— Опитай — каза Ваня.

— Не, по-добре да почакаме и ще попитаме Мария Петровна.

В това време дойде Мария Петровна. В ръцете ѝ имаше нещо завито във вестник. Тя го разви и то се оказа бутилка. В бутилката имаше нещо бяло.

— Мляко! — извика Миша. — А ние не се сетихме да дадем на пилетата мляко!

— Това не е мляко, а извара — каза Мария Петровна. — Първите дни трябва да се дава на пилетата в изобилие извара. Те много я обичат.

Пуснахме пилетата от отоплителя, донесохме една чинийка и насипахме извара в нея. Пилетата започнаха да ядат изварата.

— Ето, това е истински подарък за пилета! — радваше се Миша. — Трябва да знаеш какво се подарява на пилета.

Продължаваха да пристигат нови „гости“. Дойдоха Витя и Женя и донесоха просо. След тях дотърча Льошка Курочкин с детска дрънкалка в ръце и вика:

— Не знаех какво да купя за новородените! Вървя по улицата, гледам — в будката се продават бебешки дрънкалки. И аз им купих дрънкалка.

— Побъркал се е! — избърбори Миша.

— Защо да съм се побъркал.

— Кой подарява на пилета дрънкалки?

— Откъде да зная какво се подарява на пилета? Може да им се хареса дрънкалката.

Той подскочи към пилетата и започна да дрънка с дрънкалката над тях. Пилетата престанаха да ядат извара и започнаха да вирят главите си нагоре.

— Гледайте! — силно викаше Льошка. — Дрънкалката им се хареса.

Всички се разсмяха. Миша каза:

— Е добре, не им пречи да ядат.

Попитах Мария Петровна могат ли да се хранят пилетата с булгур или с просо. Мария Петровна каза, че пилетата могат да се хранят с всякакво зърно, само че да е варено.

— А как да варим зърното? — попита Миша.

— Сварете просто каша — каза Мария Петровна.

Ние с Миша искахме вече да варим каша, но ето, че дойде още един „гостенин“ — Костя Девяткин.

— А подарък донесе ли? — попитаха го децата.

— Ето подаръка — каза Костя и измъкна от джоба си две банички.

— Виж какво измислил! — разсмяха се децата.

— Но нали на рожден ден винаги се правят банички — оправдаваше се Костя.

— А с какво са пълни баничките? — попита подозрително Миша.

— С каша.

— С каша? — извика Миша. — Защо си мълчиш?

Той издърпа от ръцете на Костя баничките и започна да вади от тях кашата.

— Чакай! — каза Костя. — Нали се вижда, че са с каша. Защо разваляш баничките?

Но Миша не слушаше. Той изсипа кашата в една чинийка и я постави пред пилетата. Пиленцата започнаха да кълват кашата.

Майка видя, че всички носят подаръци на пилетата. Тя донесе червена лентичка, нарязана на парчета и завърза на шията на всяко пиленце корделка. Наредихме около пилетата кутии с цветя и за пилетата настана истински празник. Пред тях бяха сложени чинийки с богато ядене: в една чинийка — каша, в друга — извара, в трета — чиста прясна вода, и всички пиленца бяха с червени корделки. Костя искаше да ги гощава и с трева, но Мария Петровна каза, че още е рано да се дава зелена трева на пилетата, по-добре било да се почака с това до утре.

Пилетата си хапнаха и си пийнаха прясна водичка. Свалихме им корделките и ги поставихме обратно в отоплителя. Мария Петровна ни посъветва да заградим за пилетата един ъгъл в кухнята и да поставим чугунена паница с топла вода, за да се топлят около нея.

— А най-добре е да се откарат някъде на село. В затворено помещение пилетата често боледуват и могат да умрат. На тях непременно им е нужен чист въздух — каза Мария Петровна.

Показахме на Мария Петровна нашия инкубатор, в който бяха останали само две яйца.

— Навярно вече нищо няма да излезе от тези яйца — каза Мария Петровна. — Но това не е беда. И така сте постигнали много. Славно сте се трудили!

— Ние не се трудихме сами: заедно с нас работеха момчетата — каза Миша.

— Така и трябва — отговори Мария Петровна. — Дружни ли сте, никакви трудности не ще ви плашат.

— А аз мислех, че нищо няма да се получи, тъй като веднъж изпуснах температурата и яйцата бяха изстинали — казах аз.

— Зародишите могат да издържат доста дълго охлаждане — каза Мария Петровна, — нали квачката през всичкото време не седи върху яйцата. Един път на ден тя слиза от полога, за да се нахрани и яйцата изстиват. В инкубатора също охлаждат яйцата един път на ден, за да се развиват зародишите при естествени условия. Но много по-опасно е да се прегреят яйцата.

— Аз веднъж ги прегрях — каза Миша. — Температурата се беше вдигнала на четиридесет градуса.

— Значи навреме си се сетил — обясни Мария Петровна. — Дългото прегряване би могло да погуби зародишите.

Вчера счупихме останалите две яйца. Зародишите и в двете се оказаха недоразвити. Животът в тях кой знае защо се бе прекъснал по средата и пилетата умрели, без да се родят. Именно от прегряването може да е станало това.

Изгасихме лампата, която гореше вече точно двадесет и три дни. Живакът в термометъра бавно се спусна надолу. Инкубаторът изстина. А при печката, в тенджерата, се суетеше „нашето весело семейство“ — десет пухкави жълтички пиленца.

НА СВОБОДА

Нашето „весело семейство“ живееше много задружно. Пилетата се чувствуваха добре, когато всички биваха заедно. Но стигаше за малко да се отдели някое от тях, за да започне то тревожно да пици и да бяга, като се стараеше да открие своите „братчета“ и се успокояваше само тогава, когато ги намереше.

Майка отдавна вече искаше да си вземе пиленцето, но ние все не ѝ позволявахме. Накрая тя все пак не ни послуша и си го отнесе в стаята. След половин час го донесе обратно и каза през сълзи:

— Не мога повече! Душата ми къса с писъка си. Мислех си, че ще свикне и няма да пици, а то пици ли пици, и така жално.

Тя пусна пиленцето на пода и то с все сила се спусна към останалите пилета, които се държаха на купчинка и не се отделяха далече едно от друго.

Заградихме им ъгъл в кухнята. В ъгъла постлахме мушама и сложихме върху нея чугунена паница с топла вода. Отгоре покрихме паницата с една възглавница, за да не изстива много бързо водата. Пиленцата се намъкнаха под възглавницата и седяха около паницата, сякаш около квачка. Тази паница в същност им заместваше майката-квачка.

Понякога изнасяхме пилетата на двора, но там ни беше трудно да ги пазим: или куче, или котка ще се появи — от всички страни ги заплашваше някаква беда. Най-често пилетата трябваше да седят в къщи и ние много се страхувахме, че не им стига чист въздух. Особено ни безпокоеше едно пиле. То беше по-дребно от останалите и по характер беше някак замислено. То малко тичаше, често седеше съвсем мълчаливо и малко ядеше. Това беше номер пети, който най-късно се излюпи от яйцето.

— Добре е да отнесем пилетата на село — каза Миша. Боя се да не се разболеят у нас.

Мъчно ни беше да се разделим с пилетата и от ден на ден отлагахме заминаването.

Една сутрин с Миша отидохме да храним пилетата. Те вече ни познаваха и с радостен писък се хвърлиха срещу нас изпод паницата. Поставихме им чинийката с просена каша. Пилетата се заловиха да кълват храната. Те се блъскаха едно в друго, прескачаха се презглава. Всяко се стараеше да превари другото, а едно даже стъпи в чинията.

— А къде е пети номер? — попита Миша.

Обикновено пети номер се влачеше след всички. Като най-слабо, пилетата го изблъскваха, и ние винаги го хранехме отделно. Понякога то съвсем не искаше да яде, а потичваше с останалите пилета, за да не остане самичко. Но този път съвсем го нямаше. Преброихме пилетата. Оказаха се девет.

— Може да се е скрило зад паницата? — казах аз и надзърнах зад паницата.

Пиленцето беше там. То лежеше на пода и аз помислих отначало, че просто е легнало да си почине. Протегнах ръката си и го взех. В ръката ми се озова малко студено телце. Главичката на пиленцето беше се отпуснала ниско и безжизнено се полюшваше на тънката шийка. Номер пет беше мъртъв.

Дълго го гледахме и от мъка не можехме да кажем нито дума.

— Ние сме виновни! — каза накрая Миша. — Трябваше да го заведем на село. На чист въздух щеше да закрепне.

Погребахме пиленцето на двора под липата, а на другия ден събрахме останалите в една кошница и казахме, че ще ги занесем на село. Всичките деца дойдоха да изпратят пилетата. Майка плачеше и целуваше на прощаване пиленцето си. Много ѝ се искаше да го остави при себе си, но се страхуваше, че ще тъгува по своите братчета и затова се съгласи и него също да заведем на село.

Покрихме кошницата с топла кърпа и отидохме на гарата. На пилетата им беше топло и приятно. През целия път те седяха тихо и само понякога попискваха, като се викаха помежду си. Пътниците ни поглеждаха с любопитство и навярно се досещаха, че в кошницата носим пилета.

— Е, какво, птицевъди, пак ли за яйца сте дошли? — засмя се леля Наташа, когато ни видя.

— Не — каза Миша. — Донесохме ви малки пиленца, за да живеят у вас.

Леля Наташа надникна в кошницата.

— Майчице! Откъде сте взели толкова пилета?

— Сами си ги излюпихме в инкубатора.

— Шегувате ли се? Навярно сте ги купили от някой магазин за животни.

— Не, нали преди един месец самата вие ни дадохте яйца. А сега, ето, връщаме ви тези яйца в жив вид.

— Виж ти чудо! — възкликна леля Наташа. — Вие, когато пораснете, навярно ще станете някакви животновъди.

— Не зная — отговори Миша.

— А не ви ли е жал да се разделите с пилетата?

— Жал ни е — отговори Миша. Но нали знаете, че те не могат да живеят в града. Тук у вас, въздухът е свеж и чист и на тях ще им бъде хубаво тук, а там даже няма къде да потичат. У вас те ще пораснат и ще станат истински кокошки и петли. Кокошките ще ви снасят яйца, а петлите ще ви пеят песни. А у нас вече едно пиленце умря и ние го заровихме под липата.

— Ох, милите! — каза леля Наташа и ни прегърна с Миша. — Но нищо, нищо! Умряло ви е едно пиленце, какво да се прави? Затова пък останалите ще живеят.

Пуснахме пилетата от кошницата и дълго гледахме как те играят на слънчице. Леля Наташа ни каза, че една нейна кокошка мъти и ние с Миша изтичахме в сайванта да видим квачката. Тя лежеше в една кошница, направена от лико, от която стърчеше на всички страни сено. Кокошката ни гледаше сърдито, сякаш се страхуваше да не ѝ отнемем яйцата.

— Нашите пилета ще си имат другарчета — каза Миша. — Заедно ще им бъде по-весело.

Целия ден прекарахме с Миша на село. Ходихме в гората, на реката. Ето къде бил животът! Когато бяхме дошли миналия път, дърветата стърчаха голи, съвсем без листа, а сега всичко се зеленееше наоколо. В тревата гъмжаха мравчици, буболечки, във въздуха подхвъркваха пеперудки, от всички страни се носеха птичи гласове. Толкова хубаво беше, че не ни се искаше да си ходим у дома. Ние с Миша решихме да дойдем тук през лятото, да си построим колиба на брега и да живеем в нея като Робинзон.

Най-после ние се върнахме при леля Наташа и взехме да се сбогуваме с нея. Леля Наташа ни даде по едно парче баница за из път и

каза да дойдем през ваканцията да поживеем при нея. Излязохме на двора и за последен път погледнахме нашите пиленца. Те, вече съвсем привикнали с новото място, тичаха между храстите и дърветата, като пълнеха въздуха с радостен писък. Те, както и преди, се държаха дружно на купчинка и пицяха, сигурно за да може това, което се заблуди в тревата, да намери останалите по писъка.

— Прощавай, наше весело семейство! — каза Миша на пилетата. — Дишайте тук въздух, грейте се на слънце, закалявайте организма си, събирайте повече сили. Живейте дружно помежду си, както си живеехте досега. Помнете, че всички вие сте братя — деца на една майка... т.е. хм! — деца на един инкубатор, в който вие лежахте редом, когато бяхте още обикновени прости яйца и не можехте още нито да бягате, нито да говорите... т.е. хм! — нито да пицтите... и нас също не забравяйте, защото ние направихме инкубатора и значи ние ви дадохме живота, който е толкова хубав и прекрасен... Това е!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.